

LOVRANSKI LIST

Glasilo Općine Lovran ■ Izdavač: Općina Lovran ■ Uli. m. Tita 41, 51415 Lovran ■ Godina: XX ■ veljača 2025. ■ ISSN 1845 - 9609

Broj 68

Va sjaje blagdanskeh lampic i adventskeh događanji

Božićni i novoletnji blagdani su već zad nas, a još nas prati osjećaj kako da su bili čera. Pasaneh blagdani Lovran je va sven svojen sjaju blagdanskeh lampic pozival judi dobre voji i željje za „minglanjem“, kako bi Zagrepčani rekli. Bogat program lovranskega **Adventa** nudil je kroz celi decembar sadržaji za druženje i uživanje za si uzrasti, od oneh najmlajeh pa do stareh.

Sve je počelo paljenjen prve Adventske sveći 1. decembra va centre „pul marunića“ uz blagoslov našega župnika, vlč. Matije Rašpice. Brojni posjetitelji Lovrana i domaću publiku oduševila je jedna vela novost, *Advent ispred EX-a*, odnosno Advent spred Hotela Excelsiora kade su posjetitelji, uz neizostavne fritule i kuhano vino, mogli uživati va veseleh i zarazneh ritmeh žive muziki izvođači kako ča su Tin Čubranić, Domagoj Vičević, Timeless duo, Cons Acoustic, Lemon 3 duo i Petit duo.

Galerija Laurus i Kuća lovranskega guca su, kako kulturne i umjetničke ustanove, va svojemi prostorijami omogućile da najmlaji stanovnici Lovrana posebno dožive blagdansku, božićnu čaroliju prilagodenu njimi. Kroz celi su se Advent va Lauruse i va Guce održavale zanimljive radionice pa su tako dečica, mlaja i stareja, imela priliku sudjelovati na likovnimi i edukativnimi radionicami kako ča su izrada božićneh ornamenti, bajkaonica, kreativna brodica, družionioca četvrtkom zvana *Zelena srećonoša* i druge.

Svoj doprinos blagdanskoj čarolije dali su i lovranski ugostitelji svojun ponudun s najboljen ča se more ponudit va božićno doba kada je eksplozija okusa va svečanemi menjijima zagarantirana.

LOVRAN ZA 5

Kad bi se morala zibrat samo jedna beseda s kun opisat Lovran pasanega Adventa, ta beseda bi bila „čaroban“. Zaogrnen blagdanskeh ruhon, z šarenemi lampicami lepo i bogato ukrašen centar, Trg svetega Jurja, park pul kina i na mule, foto-kutak i terasa hotela Excelsior sa svojen specijalnen blagdanskeh programon, Lovran je podaril sakemu, pa i slučaj-nemu prolazniku, nezaboravan i neopisiv osjećaj sreći, veselja i iščekivanja Božića i Novega leta. Duh blagdani i dobra vibra čutili su se po celemu Lovranu. To su potvrdili i rezultati natječaja za najboljši Advent, portala gradonačelnik.hr na ken je Lovran po izboru žirija va kategorije Općine osvojil visoko peto mesto. Taj je plasman potvrda i nagrada sven onen ki su uložili čuda truda da Lovran bude poseban i za Advent. Na temu plasmanu čestitamo i mi i nadamo se da će to bit poticaj sven ki „kreiraju“ blagdansku atmosferu da drugo leto Advent bude još čarobnej i da se Lovran plasira na vrh ljestvice.

TESNA „BORBA“ ZA NAGRADE

Natječaj za izbor najljepšeg adventskog izloga/prostora ki provodi Turistička zajednica općine Lovran sa zahvalnošću je nagradila oni lovranski poduzetnici ki su doprinesli lanjskemu adventskemu ugodaju i tako pokazali svoju kreativnost va urejevanju i kićenju svojev izlogi, kućic, poneštar, teras.... Sa sigurnošću moremo potvrdit da je „borba“ za prva tri mesta bila jako tesna. Pobjednici su proglašeni 30. decembra. Tako j treće mesto pripalo butige Mariuccia j.d.o.o. Lovran, drugo mesto dele Caffè bar „Ana“ i lovranska Gradska kavana, a na prvo se mesto zasluženo pozicioniral *Beach bar Medea* z Medveji ki je sa svojemi dekoracijami i foto-kutkemi oživeli i van sezoni prekrasnu, inače mirnu i tihu, Medveju. „Advent pod Učkun“ va Medveje bil je apsolutni hit va 2024. pa adventsku blagdansku štoriju s medvejske plaže pročitajte va članku ki je paričala Silvana Milotić.

NAČELNIKOVA ZDRAVICA PUL MARUNIĆA

Kako tradicija nalaže 2024. leto „otpravilo“ se zadnji dan leta va centre „pul marunića“ uz zvuki Puhačkoga orkestra Lovran i z tortun i šampanjen. Općinski načelnik Bojan Simonić dignul je žmuj i s puno mještani i gosti nazdravjal novemu 2025. letu va veselju, radosti i sreće!

Zdravi i veseli bili, dragi Lovranci, i svi ki ćete priti va naš Lovran!

Blagdanski ugodaj prvi red do mora

■ ■ Piše: Silvana Milić

Za pasani božični i novoletnji blagdani Medveja je prvi put imela blagdansku čaroliju „Advent pod Učkun“. Lampice su gorele po celoj plaži, a Beach bar Medea je uz zabavni program nudil kuhano vino, razni topli kokteli, bogatu gastro ponudu va koj su bile i friti ke su obavezni del stare užanci ovega kraja. Štorija od te adventske lepote i ugođaja širila se našun općinun ma i šire. Čuli su to i Moto Mrazovi pa su i oni prišli, a veselili su se deca i njihi roditelji, a bome i oni stareji. Organiziran je i doček Novega leta na polne.

JOŠ ĆEMO POPIT JENU PA REMO

Sunce topli, po pesake šeće čuda judi, deca preskaču potok, zbiraju kamečiči, išću komadići drva pa po potoke pušćaju brodi, sa sedeća mesta bara su se brzo popunila. *Reaktivna Band* svojen nastupon razveseljuje... Judi kantaju i potancuju, oni kurajneji uživaju tancajuć, a uživamo i mi gledajuć ih. Polne samo ča ni, goston se nude puni žmujji šampanjca. Na kupe je se više judi, počinje bit tesno... Bend je najvil čestitku, a domaćin Robert Čaušević je dignul žmuj, sen poželel sreću, zdravje i zadovoljstvo va noven lete i čestitanje je počelo... Za jednen stolon sedi kunpanija, sako malo se si skupa na vas glas nasmeju. Bili su simpatični pa san ih onako malo špijajuć pogledevala. Va momente su storili mot na tabelu na koj je pisalo „JOŠ ĆEMO POPIT JENU PA REMO“. Naručili su turu i po ki zna ki put se nasmeli... Lepo njin je. A lepo je bilo i čut kako na sve strani po Medveje odzvanja naš lepi ČA.

PUN POGODAK KAKO GOD SE ZAME

Gospodarica *Beach bara Medea* je Manuela Maljevac ka mi se je lepo predstavila:

- *Po rojenju san Slovenka, po živjenju z Permani i Lovrana. Finila san ekonomsku školu, a smirun me je neč vuklo ugostiteljstvu i stalno san samo to delala... Medea je oprta ovo leto va sedmen mesece. Bila je već puna sezona i dobro da iman vrednu decu pa kad je trebalo pomogli su mi moji Robert i Andrea Čaušević, kako i najmlaji sin Anton. Drago mi je bilo čut komentari: „Napokon nešto novo i lijepo! Ovdje je kako da si va raje! Ovo je pravi relax! Sjediš podno Učke, dva potoka žubore, a ti na plaži, pokraj bistrog mora. Gdje to ima? Takovi su me komentari nadahnjevali i potaknuli da počnen razmišjat o adventu... Mići korak napred more prnest do nevjerojatneh situacij. Dobili smo i prvu nagradu Turističke zajednice općine Lovran na natječaju za najlepši adventski prostor! Već sada mislin na sledeće leto aš sad ovu započetu štoriju treba pomalo donapunjevat.*

Zaključak se nameće sam po sebe: Zahvaljujuć *Beach baru Medea* božična čarolija va Medveje z leta va leto bi mogla bit se veća i lepša aš dobar glas se na dugo čuje i po lete i po zime.

Radost uz *Jingle Bells* i jednu malu fritulu

■ Piše: **Silvana Stiglić**

Najčarobnijem dijelu godine prigodnim su adventskim događanjima svoj doprinos uvelike dali i oni najmlađi. S velikim zadovoljstvom prihvatili njihov poziv te se uputili na mjesta događanja na kojima smo svjedočili izuzetnom blagdanskom ozračju uoči Božića.

ADVENT U ŠKOLI

Četvrtak 12. prosinca bio je zasigurno najveseliji i najvedriji dan za učenike jer taj su dan brojni učenici zajedno sa svojim učiteljima i mentorima priredili prigodan adventski program. Ovo im je bila treća godina **Adventa u školi** tako da su već bili „uigrani“ što se tiče organizacije.

Cijeli prostor škole kao i predvorje, na kojem se održavala većina programa, bili su obasjani s tisuću lampica i okićeni mnoštvom božićnih ukrasa. U tom bajkovitom ambijentu u vanjskom su dijelu bili smješteni štandovi s puno maštovitih rukotvorina koje su izradili učenici na kreativnim radionicama pripremajući se za „sajam“. Učenici koji su bili za štandovima pokazali su se i kao spretni „prodavači“ tako da su se donacije za izabrani ukrasni predmet poklanjale od srca. Trud, rad i nadasve kreativnost trebalo je nagraditi, a prikupljena sredstva unaprijedit će rad novooosnovane školske zadruge „Pod Učkun“.

„GUŽVA“ U GASTRO KUTKU

Iz kuhinjskih se odaja širio zamamni miris fritula tako da red za jednu ili više porcija nije popuštao ni do pred sam kraj. Ova ekipa malih „ugostitelja“ odlično je odradila svoj dio posla, servirajući fritulice baš kako treba, u plastičnim čašicama sa salvetom, a po želji mogao se dobiti i čokoladni preljev. Ni ove godine nije izostao smotuljak s vrpcom u kojem se krio recept za najbolje fritule. Naravno, bilo je i finog toplog čaja koji se uvijek dobro uklapa u ovo zimsko doba kada se dragim ljudima oko sebe poklanja puno toplih zagrljaja s dobrim božićnim željama.

UMJETNIČKI PROGRAM RADOSNOG PRIZVUKA

Radost svih uključenih u osmišljavanje programa osjećala se na svakom koraku. Program je počeo na katu pred zbornicom gdje se predstavila nekolicina polaznika Umjetničke škole Matka Brajše Rašana Labin – Područnog odjela Lovran. Na raznim instrumentima odsvirali su, što pojedinačno što u kombinaciji više instrumenata, niz božićnih hitova kojima su raznježili brojne roditelje, none i noniče i sve ostale prisutne prijatelje i rodbinu. Bilo je tu još „dubokih“ emocija koje su izazvali vokali sugestivnom izvedbom božićnih pjesama.

U umjetničkom programu sudjelovali su i recitatori i čakavčići mlađih razreda, „žive jaslice“ učenika starijih razreda te mali i veliki zbor *Lovranske črešnjice* koje su, obasjane svjetlima pozornice na „domaćem“ terenu, s evidentnom lakoćom savršeno izvele prigodne božićne skladbe.

Kao gošće *Adventa u školi* nastupile su „Mažoretkinje Opatijske rivijere“ koje su, također obasjane svjetlima brojnih lampica, u svojoj ljepoti mladosti gracioznim preciznim pokretima izvele nekoliko točaka pred velikim brojem okupljenih posjetitelja ovog prekrasnog blagdansko-godađaja koji svima puno znači. Blagdan Božića najradosniji je blagdan u godini, a to je ovo izdanje školskog adventa svojom organizacijom sa srcem upravo i potvrdilo.

KONCERT BALETNIH ZVJEZDICA I MALIH VIRTUOZA

Svečani **Božićni koncert** Umjetničke škole Matka Brajše Rašana Labin – Područnog odjela Lovran, na kojem su se predstavili mnogobrojni izvođači u raznolikom dvosatnom glazbeno-plesnom programu, održan je u lovranskom kinu „Sloboda“ u ponedjeljak, 16. prosinca 2024.

Prepuna dvorana s velikim je oduševljenjem nagradila svaku točku, a bilo ih je prema programu 27. U četiri početne točke predstavili su se pripremni plesni razred, zatim razni uzrasti suvremenog plesa te učenice Plesnog odjela Lovran. Živost koju su ovi najmlađi donijeli na pozornicu samo se prelijevala do razdragane publike koju su činili ponosni roditelji, braća i sestre te none i noniči ovih „baletnih zvjezdica“. S petom točkom na red su došli „mali virtuoz“ koji su se predstavili na raznim instrumentima izvodeći skladbe različitih žanrova i ritmova. Svi su izvođači bili „na visini zadatka“, s puno energije i elegancije odsvirali su svoje glazbene brojeve i ostavili odličan utisak za svoj nastup. S obzirom na božićno vrijeme izdvajam prigodne božićne skladbe kao što su *Tiha noć* u izvedbi ansambla violina PO Lovran, *Jingle Bells* na klaviru izvela je Paola Nina Smokrović koja pohada I. razred klavira, te *Hallelujah* Leonarda Cohena u kombinaciji klavira, koji su svirale polaznice 3. razreda Paola Car i Marlena Rubinić, i gitare po čijim je žicama spretno „prebirala“ Lorena Rubinić, također polaznica 3. razreda.

Posebnu energiju na pozornicu donijeli su vokali. Mia Staraj, inače polaznica 4. razreda klavira, uz klavirsku pratnju svoje mentorice Kristine Puh Leko, otpjevala je samo kako to Mia zna *Oh, Holy Night*. Ništa manje nije bila sugestivna izvedba skladbe *Happy Xmas*, u kojoj su se glasovno udružile Emilii Nicol Mujačević, Mia Staraj i Nina Mrak.

Svaki glazbeni broj, koji je bio na programu, bio je izveden na najbolji način. Publika je izvođače zdušno nagradivala dugim bučnim aplauzom i te su večeri zaista dobro zagrijali dlanove kao što su i ovi, danas možda mali, ali za koju godinu uspješni glazbenici, zagrijali svoje prstiče svirajući svaki svoj najdraži instrument. Koncert je priveden kraju skladbom *Bijeli Božić* Zdenka Runjića, a otpjevao ju je Pjevački zbor Područnog odjela Lovran uz solisticu Miju Staraj i Anju Kovačević, polaznica 6. razreda flaute.

MOTIVIRAJUĆI GLAZBENI TALENTI

Ovaj koncert potvrdio je još jedanput da u našoj sredini ima glazbenih talenata, da uživaju u glazbi i da bi jedno sutra to mogao biti njihov put. Za sada su to dijamanti koje treba „obrađivati“, a da nastavnici ove umjetničke škole to znaju raditi dobro, pokazali su upravo svojom profesionalnošću i znanjem koje ulažu u polaznike i načinom na koji se prema njima odnose na njihovom putu uranjanja u svijet glazbe.

Za kraj želim spomenuti i fantastičnog Marina Ramića, polaznika 3. razreda harmonike, koji je na svom instrumentu suvereno izveo Straussovu skladbu *Na lijepom plavom Dunavu*, koja nas je tog trenutka u mislima „prebacila“ u Beč na tradicionalni Novogodišnji koncert. A mi jednom tako impresivnom glazbenom događaju ponosno nazočimo u našem Lovranu!

Velike čestitke svim izvođačima svečanog koncerta i njihovim mentorima izrazile su voditeljica PO Lovran Kristina Puh Leko, koja je bila ujedno i voditeljica programa, te ravnateljica Umjetničke škole Matka Brajše Rašana Labin Melita Lasek Sutterwhite koja je, uz zahvale i pohvale za ovako uspješan koncert, ponosno najavila jubilej Područnog odjela Lovran, kojim u 2025. godini obilježavaju 10 godina rada.

Ravnateljica se zahvalila i Općini Lovran koja pruža važnu potporu u radu škole. Čestitka svim izvođačima i njihovim mentorima nije izostala ni od strane načelnika Općine Lovran Bojana Simoniča, koji je, vidno zadovoljan, u svom obraćanju ustvrdio „*Da nas nema, trebalo bi nas izmisliti!*“.

Tim je riječima sve rečeno. Bila je to večer velikog koncerta u našem malom Lovranu, moćnom rasadniku glazbenih talenata.

BOŽIĆNI KONCERT KUD-a „LOVOR“

Božić je vrijeme raspevanosti, vrijeme predivnih melodija koje dopiru sa svih strana.

Tako su osim najmlađih, svoj glazbeni doprinos u slavlju Božića dali i oni malo „vremešniji“, lovranski Mješoviti pjevački zbor KUD-a „Lovor“, kojemu ove godine teče 77. godina rada i djelovanja.

Vrijeme je pokazalo da lovranski zbor tradiciju održavanja Božićnog koncerta na blagdan svetog Stjepana, 26. prosinca stavlja uvijek na prioritetno mjesto. Svi se pjevači zajedno s maestro Arianom Bossi, i uz klavirsku pratnju prof. Vjere Lukšić, marljivo pripremaju za tu svečanost, za tu posebnu večer kada će crkvom svetog Jurja odzvanjati melodije poznatih božićnih pjesama. Tako je bilo i ovoga puta, „obojano“ tradicijom, ali i iznenađenjima. Repertoar koji je zbor izveo bila je kombinacija publici dobro poznatih božićnih skladbi poput *Djetešce nam se rodilo*, *Bijeli Božić*, *Tu scendi dalle stelle*, *Bianco Natale*, *Sveta noć*, *We wish you a Merry Christmas*, ali i nekih novih među kojima su *Preveliku radost navišćujem vama* i *Iznad naših se poljana*, pjesma koja hvali Boga za spasenje i nadu koju nam daje. Među novim skladbama našla se i skladba *Tisuću poljana* o pjevu anđela s betlehemske poljana te jedan negro spiritual – *Là sulla montagna*. Koncert je „tekao“ upravo onako kako i priliči jer zbor je i ovoga puta dotaknuo srca publike, koja je toplim pljeskom pozdravljala njihove izvedbe koje su od jednog do drugog glazbenog broja „rasle“, postajale moćnije i na publiku ostavljale sve snažniji utisak.

Za kraj koncerta lovranski je zbor ponudio najljepšu moguću glazbenu božićnu čestitku. Sestre blizanke Dea i Tea Tončinić, u pratnji zbora otpjevale su na dojmljiv i vrlo poseban način skladbu *Let it snow, let it snow*. U Lovranu, nažalost, Božić nije nikad bijeli Božić, ali je zato topao i drag blagdan koji nam daruje najsnažnije emocije u svakom smislu. Hvala lovranskom zboru te solistica Dea i Tea, što su pod ravnanjem umjetničke voditeljice Ariane Bossi i pijanistice Vjere Lukšić podarili publici koncert „s pečatom“ za osobnu škrinjicu blagdanskih doživljaja.

Budimo boji judi

■ Piše: prof. dr. sc. Vjekoslava Jurdana

Čast mi je, ali i vela radost predstaviti čitateljima Lovranskega lista Lovranku **dr. sc. Brunu Velčić**, docenticu na Sveučilišnomu centru za protestantsku teologiju Matija Vlačić Ilirik Sveučilišta va Zagrebe, ka je samozatajno, uporno i strpljivo, va vjere gradila svoj uspješan životni put i znanstvenu karijeru na području teologije.

PUT RADOSNEGA ŽIVJENJA I MARLJIVEGA UČENJA

Kako bi se va jednen kvadre z besedami litratel put od živjenja Bruni Velčić?

- Rojena san v Reke 1977. leta, a zgojena Lovrane. Moji su mat i otac, Meri i Tonić, z Svete Jeleni, kako bimo rekli Svetojelenčani ili Opačari, ma su prišli bivati Lovran, va Stari grad, i tu smo zgojeni moj brat Bernard i ja. Tu san finila osnovnu školu, a pokle jezičnu gimnaziju v Reke kade san finila i studij teologije. Pokle san kratko delala kao vjeroučiteljica i onda san šla studirat va Rim, na Papinski biblijski institut, kade san magistrirala i doktorirala biblijske znanosti. Va Rime san upoznala i mojga muža Fabia Pistolesi. Jedno vreme san predavala na Teologije v Reke, delala san neko vreme i va Rime, bila san i voditeljica Ureda našega riječkoga nadbiskupa Mate Uzinića, a dugo let san surađivala i danas san zaposlena kao docentica va Centre za protestantsku teologiju Sveučilišta va Zagrebe. **Predajen predmete iz Starega zavjeta: hebrejski zajik, uvod va libri Starega zavjeta i egzegezu, odnosno tumačenje biblijskih teksti.** Uz nastavni rad, bavin se i znanstvenin istraživanjen. Skoro će izdavačka kuća Mohr Siebeck z Tübingena objaviti moj doktorski rad pod naslovun „The Priestly Narrative in Numbers 13-14“ („Svećenička pripovijest u Brojevima 13-14“). Dugo let surađujen z emisijun „Biblija“ HRT-a, a o biblijskemi temami pišen i za list „Biblija Danas“ i za naš riječki list „Zvona“. Suradnica san Riječke nadbiskupije i član organizacijskega odbora „Mediterskih teoloških susreta“. To je ljetni program za mladi teologi ki se je od 2019. do 2021. održaval va Dubrovnik, a od 2022. se održava v Reke, odnosno va Lovrane, va Dome pastoralneh susreti Domus Laurana.

ODUŠEVJENJE HEBREJSKIN ZAJIKON

Ki motivi su pridonesli da se jušto na takov put parti? Prema čemu se hodi na jenoj takovoj staze?

- Od mićega san volela čitat libri i vadit zajiki, zato san i upisala jezičnu gimnaziju. Zadnje leto gimnazije smo šli va Njemačku, va Neuss, preko plovana Jochena Koeniga ki dugo let prihaja va Lovran, i s nami je putovalo i par bogoslovi ki su studirali teologiju. Malo smo ih pitali

ča se to studira na teologije i kad su mi pravili da se vadi i filozofija i povijest, i latinski i grčki i hebrejski, crkvena glazba i umjetnost, pa onda se druge teološke grane, tako i Biblija, oduševila san se za taj studij. **Na teologije su mi se biblijski predmeti posebno zapiježali, najveć hebrejski zajik, zbog čega san kašneje i specijalizirala baš Stari zavjet ki je napisan uglavnon na hebrejskin.** Jako je interesantno moć čitat ti libri na izvornin zajike, aš prijevod nikad ne more do kraja prenest se ono ča je va izvornike. Jako mi je drago kad vidin moji studenti, ki već neš znaju hebrejski, kako otkrivaju su lepotu i dubinu značenja biblijskega teksta. Neki studiji – npr. studij Drevnega Bliskega Istoka – proučavaju Bibliju kao vredno svedočanstvo jednega pasanega vremena, dok studij teologije gleda Bibliju kao Božju besedu. To svemu onemu ča delan dava jednu drugu dimenziju, a ta je da **va Biblije išćemo duhovnu hranu i pouku za život.** Ni to vavek lahko, aš to za pravo ni jedan libar nego su to se skupa 73 libri ki su napisani pred puno vremena, va jednoj drugoj kulture i na drugemi zajiki. Zato va Biblije moremo nač i neke stvari ke danas ne moremo više prihvatit (npr. postojanje ropstva), ali z druge bandi, neke su biblijske pouki vavek vredne. Biblija nas suočava z onemi važnemi životnemi pitanji ka se si jenput va živote pitamo, tira nas da se preispitujemo kako živujemo, ča delamo, kamo gremo i ča je stvarno va živote vredno. **Puno je tu mudrosti spravjeno za seh ki išću kako živet jedno dobro živjenje, po pravice, dobrote i jubavi za sakega čoveka.** I to je ono ča me i danas oduševjava i potiče da te besedi pridu do ča više judi, kako bimo saki dan bili malo boji judi i kako bi naš svet bil jedan boji svet.

VERA DAVA SMISAL ŽIVJENJU

Koliko su temu pridonesli lovranski, ale liburnijski domaći koreni?

- Moji su mat i otac vavek hodili crekvu, pa tako i moj brat i ja. Moja mat Merica je dugo let bila mežnarica va lovranskoj crekve i suradnica našega plovana Matije Rašpice. Kad san bila mića još ni bilo vjeronauka va škole, nego smo imeli vjeronauk va župnin dome. Tamo smo se družili i igrali. Od mićega san va crekve kantala, i puno drugeh stvari smo delali, žive jaslice i predstavi. Tamo san i počela čitat čitanja na maše, i mislin da je to se pustilo na me pečat. Imela san dobri učitelji, puno dobreh plovani i časneh, od keh ću spomenut posebno don Nikota Cvitkušića i s. Rozaliju Težak, a tu su i Adri Žele i Anamarija Tripar ke su vavek s nami kantale. Sejno, kad san odlučila da bin studirala teologiju to je bilo iznenađenje, aš san volela i druge stvari. Sopla san više let va lovranskin Puhačkin orkestre, v Reke san glumila va jednin kazalište mladeh. **Studij teologiji san zibrala aš je vera za me jako važna, vera dava smisal mojmu živjenju.** I nisan nikad požalila. Na teologije mi je Bibliju predaval naš nekadajni plovani, profesor Ivan Šporčić. Videl je da mi to gre i tako su me on i nadbiskup Ivan Devčić poslali va Rim. Za to san in vavek zahvalna.

„MEDITERANSKI TEOLOŠKI SUSRETI“ VAŽNI ZA BUDUĆI TEOLOGI I VJEROUČITELJI

Va žensken mode kako bi se moglo va par besed prikazat problem(i) današnjega čoveka?

- Sako vreme ima svoji problemi, pa tako i ovo naše. Puno bi se tega moglo reć, od tega da su i ova naša vremena, nažalost, vremena rata, migraciji, klimatskeh i drugeh promjeni ke se se jako brzo dogajaju. Živujemo va nekoj nesigurnosti i straha ča nan budućnost nosi. Zato se nekako raje obrnujemo i gledamo kako je bilo nekad, ma svet gre naprvo. I zapiramo se, mislimo već saki za se nego za drugega i za opće dobro. A imamo i se manje vremena kako za se, tako i jedni za drugeh, stalno nekamo i za način letimo, aš je takov ritam današnjega živjenja.

I puno drugeh stvari nas muči, aš život nosi svoje, i bol, i nesreći, i smrt. **Va sen ten, za sakega ki je vjernik je najvažneje da ne zgubi veru, aš va njoj more nač utjehu, nadu i forcu za poč naprvo.** A za seh nas je najvažneje da ne zgubimo svoju humanost – da ostanemo judi i budemo „brati i sestri“ jedni drugemi. Va svojoj enciklike „Fratelli tutti“ papa Franjo govori o različitemi problemi današnjega sveta i poziva nas na „ljudsko bratstvo“, da budemo kao onaj dobri Samaritanac z evanđelja, da imamo jubavi i budemo bližnji jedni drugemi, posebno onemi ki su va potrebe, bez obzira na to ki je ke veri ili nacionalnosti ili političke orijentacije i slično. Papa nas potiče na to da se opiramo, a ne zapiramo, da gledamo naprvo, a ne nazad. I išće da kao vjernici gremo va dijalog z drugemi, i z onemi ki su druge veri. Zato je i važan program „Mediteranski teološki susreti“ ki je pokrenul nadbiskup Mate Uzinić, aš se na njin susreću mladi studenti teologije ki su kršćani – katolici, pravoslavni i protestanti – i muslimani, kako z Hrvatske, tako i z Slovenije, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Makedoniji, a bilo ih je i z Italiji i z Njemačke. **Važno je da oni kao budući teolozi i vjeroučitelji uče dijalog, grade prijateljstva i mir, i ruše predrasudi ke imamo jedni prema drugemi.** Drago mi je da se taj program održava baš va Lovrane, studenti su vavek oduševjeni z našin morun i z lepotun našega kraja.

SIMBOLIKA SIDRA

Jeno leto j' za nami, a drugo pred nami! Ča se more poručit sen ki čitaju ovisti foj?

- Se najboje sen ki čitaju: zdravja, jubavi, veselja i sega obilja. I kuraja. Ovo je leto za katolici Jubilejsko leto, čije je geslo „Hodočasnici nade“. Pozvani smo živet va nade i bit znaki nadi za seh kemi rabi. Znak je nadi sidro, i kako je rekal naš nadbiskup Uzinić va svojoj Božičnoj poruke, ki boje razume vrednost sidra od nas ki bivamo pul mora? Život je kao more, lep, i tajnovit, i danas je bonaca, a jutre nevera. **Zato je važno da imamo sidro, da imamo luku, da imamo jedni drugeh. Neka va novin lete budemo boji jedni drugemi, neka budemo boji judi!**

Poruka dr. sc. Brune Velčić je jasna i moćna. Imejmo ju na pamete aš dobrote i dobreh djeli nikad dosti!

Lovranski spektakl svjetla i zvuka

■ Piše: Melita Sorola Staničić

Svjetlarna - lovranski spektakl svjetla je i u svom ovogodišnjem izdanju oduševio mnoštvo okupljenih!

U organizaciji Općine Lovran i uz podršku Turističke zajednice općine Lovran, Turističke zajednice Kvarnera i Visualia Grupe iz Pule Svjetlarna je ponovno ponudila zanimljiv i atraktivan program na tri lokacije u samom centru Lovrana. Osim glavnog dijela programa - mapiranja Trga svetog Jurja posjetitelji su mogli uživati i u izložbi u Galeriji Laurus te u svjetlosnim instalacijama postavljenima u Parku hrvatskih branitelja.

Program na Trgu svetoga Jurja odvijao se kao i proteklih godina u tri termina odnosno u tri projekcije. Posebno pripremljeni petnaestominutni audiovizualni program prikazan je tijekom večeri u 19, 20 i 21 sat. Umjetnički tim zaslužan za ovogodišnji audiovizualni spektakl činili su Damjan Šporčić (Oblik 3), Marko Mrvoš i Ivan Štefan (WooSh Studio).

Taj je trojac bio zadužen za produkciju vizualnog dijela, dok je glazbeni producent Matko Baričević pripremio glazbeni dio programa.

Novost na ovogodišnjoj Svjetlarni bilo je gostovanje pulske Visualia Grupe, ekipe zaslužne za poznati pulski Festival svjetlosti. Iz njihovog su fundusa u Lovran stigle interaktivne svjetlosne instalacije koje su posebno zaokupile pažnju najmlađih posjetitelja ovogodišnje Svjetlarne.

SPAJANJE SUVREMENIH UMJETNIČKIH PRAKSI VIZUALNIH I IZVEDBENIH UMJETNOSTI

Istovremeno je u Galeriji Laurus bilo moguće razgledati izložbu Platforma za eksperiment koju su činili radovi studenata Akademije primijenjenih umjetnosti u Rijeci, smjer scenografija. Riječ je o radovima nastalima na radionicama održavanih u sklopu tri protekla izdanja Svjetlarne Lovran, i to od strane studenata zainteresiranih za svjetlo kao medij, posebno za videoinstalacije, mapping i VR.

Inače, *Platforma za eksperiment* je participativni program pokrenut 2017. s ciljem istraživanja specifičnosti prostora kroz spajanje suvremenih umjetničkih praksi vizualnih i izvedbenih umjetnosti.

Ovogodišnji izložbeni radovi u lovranskom galerijskom prostoru bili su:

Marko Mrvoš - VR scenografija *Stupovi* i Coromen iz 2021. godine

Anja Glavočević - dva videouratka nastala u suradnji s kostimografom Iztokom Hrgom *Krugovi* (2023.) i *Refleksije* (2024.)

Juraj Bačić / Juraj Makarun - video instalacija *Bez naziva*, rad koji je nastalo na podlozi radionice *Platforme za eksperiment* 4.2. (2021.)

Izložbu su uspješno postavile studentice diplomskih godina studija - smjera Izvedbeni dizajn za kazalište i film pri Akademiji primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci pod mentorstvom prof. art. Lare Badurine, a one su: Ana Elez, Paula Jakšić, Ana Marija Lončar, Tara Martić, Marija Milovan i Marta Sladoljev.

Prepoznat rad onih koji vrijedno i potihno rade

Već četiri godine zaredom objavljuje se natječaj „VoLi“ (Volonteri Liburnije) putem kojeg se nastoji prepoznati i nagraditi volontere koji svojim nesebičnim radom pomažu i sudjeluju u zajednicama na području Liburnije, kako bi se još jednom naglasio njihov značaj i doprinos u raznim segmentima društva.

Tako su i pred kraj prošle godine u prosincu, a povodom Međunarodnog dana volontera, proglašeni najistaknutiji među njima, oni čija su djela obilježila prethodnu godinu, ali i niz godina prije toga.

S obzirom na izuzetan doprinos i raznovrsnost prijavljenih, organizatori Udruga Žmergo, Gradsko društvo Crvenog križa Opatija i Udruga za razvoj kulture mladih Kulturni front nagrade su dodijelili u osam kategorija. Žiri koji detaljno ocjenjuje pristigle nominacije sastavljen je i od predstavnika jedinica lokalnih samouprava s područja Liburnije te iz Primorsko-goranske županije. Događaj je u opatijskoj „Zori“ okupio predstavnike udruga, volontere, predstavnike jedinica lokalnih samouprava, zainteresirane građane, ali i one koji su prepoznali rad volontera prije svih te ih odlučili predložiti za dobivanje nagrade.

NEMJERLJIVO BOGATSTVO ZA ZAJEDNICU

Nagradu za „Volonterku Opatije“ primila je Radmila Rakas, dugogodišnja volonterka Gradskog društva Crvenog križa Opatija, koja je svojim angažmanom unaprijedila aktivnosti Kluba 60+ te organizirala brojne ekološke i edukativne aktivnosti. Za „Volontere Matulja“ priznanje je dodijeljeno Silviji i Aleksandru Sušanju iz Planinarskog društva Opatija, bračnom paru koji već dugi niz godina svojim „duplim“ i uvijek zajedničkim volonterskim angažmanom daje doprinos planinarskoj zajednici, ali i šire.

U kategoriji „Volonterka Lovrana“ za svoj doprinos zajednici u Lovranu, nagradu je uz ovacije prisutnih kolega primila **Dajana Varadi, volonterka i tajnica Udruge dragovoljaca i veterana**

Domovinskog rata PGŽ-a, ogranak Opatija, koja 15 godina volontira na raznim projektima, pomažući braniteljima i surađujući s drugim udrugama, koja je ujedno, uz volontere Aleksandra i Silviju Sušanji, proglašena „**Volonterkom Liburnije**“.

Najmlađa dobitnica priznanja, Veronika Anušić iz Društva Naša djeca Opatija, nagradu u kategoriji za „Mići volonterski potencijal“ zaslužila je svojim volontiranjem u radu u područjima podrške djeci s teškoćama i kreativnim programima za djecu predškolske dobi te pokazala da budućnost volonterstva postoji, a za „Volonterku treće životne dobi“ priznanje je primila Marija Brajković (GD Crvenog križa Opatija).

Za „**Najvolontersku akciju godine**“ priznanje su dobila lokalna **planinarska društva „Knezgrad“, „Lisina“ i „Opatija“** za svoju već tradicionalnu akciju „**Mlado leto na Vojake**“, koja privlači sve više planinara i posjetitelja, a posebno je važno da pokazuje ljepotu suradnje i povezanost među društvima.

Bilo je tu i nagrada za goste pa je Mario Aničić iz Planinarskog društva Opatija primio nagradu u kategoriji „Najvolontera u gostima“.

VOLONTIRANJE KAO NAČIN ŽIVOTA I POTICAJ DRUGIMA

Svi nagrađeni iz godine u godinu poklanjaju svoje vrijeme pomažući drugima u nekim segmentima života, usrećujući druge, ali i sebe. Puno puta se već čulo da je pokloniti nekome svoje vrijeme najdragocjeniji dar i to ne samo iz razloga što vrijeme nema cijenu, nego i zato što danas svi imaju sve više ispunjene dane, a sve manje vremena i za sebe i za druge, barem se tako čini. Za nadati se je da će ovakve akcije potaknuti da se što više ljudi uključi u volontiranje, ali i da se sazna za one samozatajne volontere koji godinama potihno rade, a za njih se još nije čulo.

Foto: Nikola Turina

Doza zdravlja dostupna svima

Joga, zumba, pilates, plesni fitness, a najnovije i teretana, samo su mali dio različitih fizičkih aktivnosti koje se nude građanima Lovrana, ali i okolice. Različitost ponude omogućava svima, neovisno o dobi, spolu ili fizičkoj spremi (kondiciji) da se uključe u vježbe i na taj način poboljšaju svoje fizičko, ali i psihičko zdravlje, ili samo uživaju u aktivnom druženju sa sumještanima.

TREBA SAMO VOLJA, IZBORA NE MANJKA

Novu eru **aktivnog sportsko-rekreacijskog života** u Lovranu potaknuo je novi Društveni dom, u kojem su prostor za svoje aktivnosti i vježbe pronašli svi zainteresirani. Udruga za ples i rekreaciju *Roxy Dance* u okviru svojih aktivnosti organizira grupne treninge rekreacije orijentirane na zumbu i pilates. Energični fitness programi trenerice Rozane prilagođeni su svima, neovisno o kondiciji. Grupni trenuci u *Roxy Dance* udruzi okupljaju žene različitih dobnih skupina, od mladih žena koje žele održati kondiciju, do onih zrelijih koje žele održati fleksibilnost i snagu tijela. Svaka grupa broji maksimalno 12 polaznica, čime je omogućena osobna pažnja od strane trenerice,

kao i dinamičnije i ugodnije okruženje. U energičnom treningu zumbe, kao i u fokusiranom i preciznom treningu pilatesa polaznice mogu uživati dva puta tjedno, ponedjeljkom kao uvod u „dobar i zdrav“ tjedan i petkom za opuštanje nakon napornog radnog tjedna.

Želja da se potakne aktivnost stanovnika dovela je u Lovran i Društvo sportske rekreacije *Ka Inspira* koja vodi treninge plesnog fitnesa. Jedna od osnovnih karakteristika ovih treninga je naglasak kako na glazbi tako i tekstu. Iako se treninzi temelje na plesnim elementima uključuju i značajnu dozu funkcionalnog treninga. Funkcionalni treninzi usmjereni su na poboljšanje pokretljivosti, snage i ravnoteže, s ciljem da polaznice poboljšaju svakodnevnu funkcionalnost. *Ka Inspira* kroz svoje vježbe nudi prostor za kreativno izražavanje, funkcionalno vježbanje i osobnu transformaciju. Dva puta tjedno, utorkom i četvrtkom u nadasve motivirajućem okruženju trenira 20 polaznica u dobi od 25 do 60 godina.

Društveni dom postao je još jedno mjesto u Lovranu gdje se vježba joga. Udruga *Centar vitalnosti* svim ljubiteljima joge nudi priliku za vježbanje u opuštenom i prijateljskom okruženju.

Joga se u Društvenom domu održava dva puta tjedno, u različitim terminima kako bi bila dostupna svima. Možda će upravo joga u Društveni dom privući i muški dio populacije koji kroz vježbe žele postići snagu, fleksibilnost i unutarnji mir:

Već dugi niz godina, joga se u Lovranu vježba i u potkrovlju kina „Sloboda“. Udruga *Maslina* kroz godine je okupila dvije grupe od 15 polaznika, koji vježbaju ponedjeljkom, srijedom i petkom. Vježbe joge prilagođene su svim dobnim skupinama, što dokazuje i činjenica da najstarija polaznica ima 85 godina te aktivno vježba već više od 20 godina. Vježbe Udruge *Maslina* imaju terapijski karakter te su usmjerene na lagane pokrete i pravilno disanje.

VAŽNOST VJEŽBANJA

Posljednjih godina svjedočimo sve većoj popularnosti različitih oblika fizičke aktivnosti među osobama zlatne dobi. Dok su u prošlosti stariji ljudi bili često isključeni iz fizičkih aktivnosti, danas se vježbanje smatra ključnim za očuvanje zdravlja, pokretljivosti i mentalne svježine, bez obzira na godine. Važnost vježbanja starijih osoba prepoznala je i Općina Lovran pa je 2024. godine započela sa programom *Fizička aktivnost starijih* kao preduvjet aktivnog i zdravog starenja. U sklopu programa dva se puta tjedno u jutarnjem terminu provode vježbe za starije osobe. Vježbe su primjerene dobi polaznika, a veličina grupe od oko 15 do 20 polaznika omogućava individualan pristup trenerice pri vježbanju. Vježbe s utezima, loptom, rastezljivom trakom i sličnim rekvizitima nisu preteške ni za najstariju polaznicu koja ima 90 godina. Polaznici, ali i trenerica, jedva čekaju lijepo vrijeme, da vježbe iz Društvenog doma „presele“ na otvoreni prostor ili ih zamijene aktivnim šetnjama uz more. Vježbe za starije osobe provode se i u organizaciji lovranske *Udruge umirovljenika*, čija se ideja za ovom vrstom aktivnosti razvila iz želje za unaprijeđenjem zdravlja, održavanjem tjelesne aktivnosti i poboljšanjem kvalitete života. Vježbe su rekreativnog karaktera i podrazumijevaju vježbe istezanja, joge i pilatesa, a osmišljene su s ciljem očuvanja fizičke i mentalne ravnoteže, povećanja snage, fleksibilnosti i ravnoteže te smanjenja rizika od ozljeda. U vježbanju, ali i druženju, uživa ponedjeljkom i četvrtkom od 19 do 20 sati 15-ak polaznica.

Lovranac *Toni Družeta* iz želje da svojim sumještanima podari mogućnost jednosatnog tjednog vježbanja za njihovo zdravlje pokrenuo je tijekom 2024. godine besplatne vježbe. Zbog velikog interesa od ove godine u školskoj se dvorani vježba dva puta tjedno. Svaki trening započinje zagrijavanjem, slijede kardio vježbe, a trening završava vježbama istezanja. Uz Tonija, koji se amaterskim sportom bavi više od 30 godina, vježba još 10 polaznica različite dobi.

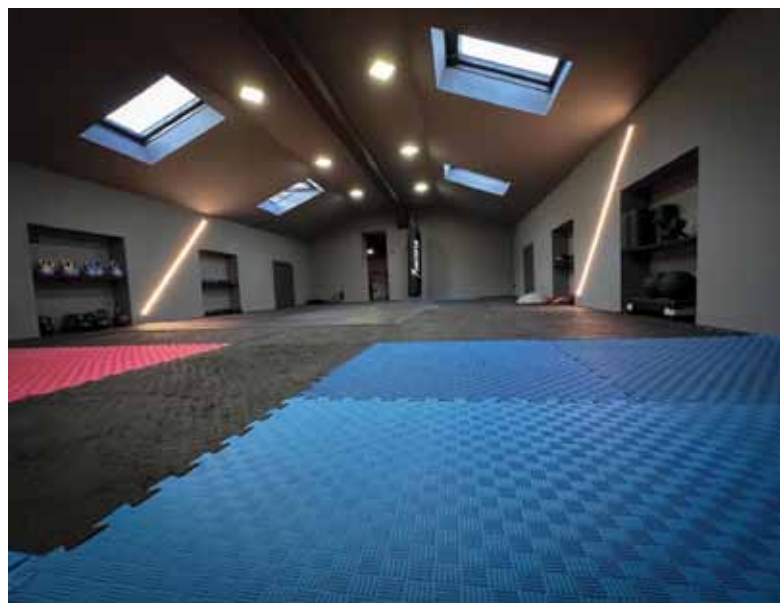
POSEBNOSTI I DOBRODOŠLE NOVOSTI

Za one koji uživaju u aktivnom načinu života, ali nemaju vremena za dugotrajne treninge, u Villi Eugenia u Lovranu već se dugi niz godina održavaju treninzi temeljeni na konceptu napredne vibracijske tehnologije. Riječ je o *Power Plateu*, platformi koja radi na vibracijskom principu. Prenoseći vibracijama valove energije kroz tijelo, potiče mišićne kontrakcije, i to od 25 do 50 puta u sekundi. Aktivira se 97 do 99% mišićnih vlakana, čime se ubrzava cirkulacija, povećava mišićna snaga i fleksibilnost, ali i opća izdržljivost organizma. Treninzi na *Power Plateu* pridonose boljoj pokretljivosti tijela, ali i smanjenju tjelesne težine i celulita, povećanju gustoće kostiju, smanjenju boli, smanjenju incidencije padova kod starije populacije, a sve bez negativnog djelovanja na zglobove i ligamente. „Dobre vibracije“ od siječnja su otvorene za sve zainteresirane, a vježba se ponedjeljkom i četvrtkom u terminima po dogovoru.

Osim hotelskih, Lovran dugi niz godina nije imao teretanu, no i to se je promijenilo jer tijekom siječnja svoja je vrata otvorio *Fitness centar 99* sa sjedištem na adresi 43. istarske divizije 1/14. Osim klasične teretane u prostoru iste dostupni su i grupni funkcionalni fitness treninzi za maksimalno 8 ljudi. Prvi smo zavirili u novi fitness centar te vam donosimo fotografije.

Lovran je postao istinsko središte fizičkih aktivnosti koje zadovoljavaju različite potrebe i interese građana svih dobi i fizičkih sposobnosti. S bogatom ponudom od joge, pilatesa, zumbе, plesnog fitnesa i klasičnih rekreacijskih vježbi do novih mogućnosti u teretani svatko može pronaći nešto što odgovara njegovim željama i potrebama. Uz potporu lokalnih udruga i novih inicijativa, poput programa za starije osobe i besplatnih vježbi, Lovran se ističe kao mjesto koje potiče zdrav i aktivan način života. Aktivnosti ne samo da poboljšavaju fizičko zdravlje, već nude i priliku za socijalizaciju i zajedničko druženje, čime se doprinosi jačanju zajedništva.

U kombinaciji s novim prostorima za vježbanje i pristupačnim treninzima, Lovran postaje uzoran primjer zajednice koja cijeni važnost fizičke aktivnosti u svakodnevnom životu.

Snagom volje i uz podršku bližnjih sve može

Tridesetšestogodišnji **Dino Brozan** iz Lovrana živi punim plućima i ne dopušta da ga bilo što uspori. Nakon prometne nesreće prije pet godina, koja ga je smjestila u invalidska kolica, nije dugo trebalo da pronađe nove načine kako ostati aktivan i raditi ono što voli uz podršku obitelji i prijatelja.

Dino aktivno trenira košarku, kao i stolni tenis i atletiku, a ponosan je vlasnik i srebrne medalje sa svjetskog prvenstva u obaranju ruke. Osim što se natječe, Dino sudjeluje u edukacijama za djecu i neumorno radi na promociji sportova za osobe s invaliditetom. U razgovoru za naš list otkriva kako izgleda njegov svakodnevi život, što ga motivira, ali i što sve možemo učiniti za bolju socijalnu uključenost.

U Dinovoj priči, pridružila nam se i njegova djevojka Lana Vujović, koja je od prvog trenutka bila i ostala njegov najveći oslonac, što Dino ponosno ističe.

- Najveća podrška dolazi mi od moje djevojke, pa i obitelji i prijatelja, ali većinom je sve u glavi. Kako si ti postaviš stvari u glavi, tako će ti biti. Imaš izbor – ili biti cijeli dan u kući i govoriti loše mi je ili otići negdje van da mi bude super dobro.

Lana pojašnjava kako je reagirala nakon nesreće razmišljajući kako dalje u novi život.

- Rekla sam bit ćemo jaki, pozitivni i bit će sve OK, no Dina ni ne treba previše nagovarati, već on sam „vuče“ i ima puno, puno volje za sve. O prilagodbama nismo ni razmišljali, sve je išlo nekako svojim tijekom, iako smo se bojali na početku kako ćemo. Praktički kretao je novi život, a ti nemaš pojma o ničemu. Gledajući unazad sad nam je smiješno čega smo se bojali. Svakim danom učili smo nešto novo, a s vremenom smo Dinovim potrebama prilagodili i stan.

SPORT KAO DRUGI ŽIVOT

Treniraš košarku, tenis i atletiku... Kako si se uključio i započeo s angažmanom?

Cijeli sam život bio u sportu i kada se desila nesreća neprestano su mi se u glavi vrtjele misli gdje i kako bih mogao nastaviti sa sportom. Nazvao sam jednu djevojku koja je u Košarkaškom klubu osoba s invaliditetom „Kostrena“ trenirala košarku.

Tim me je razgovorom upoznala s aktivnostima ovog kluba koji, osim redovnih trenažnih i natjecateljskih programa, provodi i brojne aktivnosti kojima je cilj približiti sport osoba s invaliditetom široj javnosti i mladima, rušiti barijere i stereotipe. Tjedan dana nakon što sam izašao iz bolnice krenuo sam trenirati košarku u kolicima. U međuvremenu sam počeo i sa stolnim tenisom na Zametu te kasnije i s atletikom (disk i kugla) u Puli. Odlično sam se snašao, ekipa je super, puno putujemo, upoznajemo nove ljude, zanimljivo nam je. Dosad smo s košarkašima išli dva puta na turnire u Rumunjsku, s atletikom smo bili u Poljskoj, bili smo i u Češkoj, a dosta putujemo i po Hrvatskoj.

Kakva iskustva donosiš s putovanja? Ima li nešto što misliš da bi trebalo implementirati i kod nas kako bi se olakšao život osobama s invaliditetom?

Da, *euroključ* obavezno... To je jedan specijalno dizajnirani ključić koji omogućuje osobama s invaliditetom samostalan pristup toaletima, rampama i ostalim sadržajima za invalide. Tijekom boravka u Švicarskoj u Luzernu oduševili smo se koliko je sve pristupačno. Željeli smo pogledati jedan stari drveni most, sa strane je bila rampa koju sam otključao tim ključem, popeo se liftom i ponovio postupak na drugoj strani. Odlična stvar i možeš sve sam, ne mora ti nitko pomagati. Po Dolomitima ima puno prilagođenih staza za planinarenje što je odlično. Kod nas baš toga nema, ali vani, u nekim se zemljama može naći puno lijepih mjesta... Rumunjska nas je oduševila, jako puno ulažu u uređenje gradova.

Čujem da i roniš?

Da! Prije sam se bavio podvodnim ribolovom i govorio sam da ću roniti na boce kada budem u penziji, no ta je penzija došla prerano. Položio sam ispit za ronjenje s bocama. Teorijski dio tečaja održavao se u Zagrebu, a potom smo otišli 10 dana na Lastovo, gdje smo imali dva zarona dnevno. Jedno predivno ljeto. Pronalazak barke i prilaza u more, koji mogu koristiti, je doduše bilo poprilično zahtjevno. S mulića su me iz kolica prebacivali u gumenjak, a onda smo išli do pozicije za ronjenje. Predivan je to osjećaj i nevjerojatno iskustvo, osim što je „tramak“ s opremom. Svima koji još nisu iskusili čari ronjenja preporučam da isprobaju!

VAŽNOST SOCIJALIZACIJE I INKLUZIJE

Koliko ti je sport pomogao da se prilagodiš na novi život i što te motivira i pokreće da se tako aktivno baviš sportom?

Sport mi je puno pomogao jer osobe koje su u kolicima kao ja više me razumiju tako da je upoznati takve ljude i pričati s njima za mene bilo bitno. Pomoglo mi je utoliko i da nisam doma, da sam među ljudima, da sam cijelo vrijeme u pokretu, da imam neke obaveze... Sve to pozitivno utječe na čovjeka. Sportom se bavim oduvijek i sport me sam po sebi motivira. Trenutno su mi posebna motivacija prezentacije košarke koje održavamo u vrtićima i školama. Bude 30 do 50 djece koja se s nama zafrkavaju, voze naša kolica... Sjajna pozitivna energija.

Radionice održavamo kada nas pozove neka škola, ovisno o njihovim slobodnim terminima. Do sada smo održali nekih desetak radionica. Klinci su svjesni postojanja osoba s invaliditetom jer netko ima prijatelja, susjeda, člana obitelji ili su pak vidjeli na televiziji, no nitko od njih nije nikad došao u doticaj s košarkaškim kolicima za invalide. Ona su, naime, drugačija od „običnih“, posebno su napravljena samo za taj sport i prilagođene su pojedinoj osobi ovisno o ozljedi, visini, težini, itd... Djeci je zanimljivo kada sjednu u takva kolica, dolaze i na naše treninge. Imamo četvoricu osmaša koji su jednoga dana vidjeli naš trening i pitali da li se mogu pridružiti i igrati s nama. Evo, sada već više od tri mjeseca dolaze na svaki naš trening.

Evidentna je snaga volje, upornost i motivacija koje te uspješno prate. Kako izgleda jedan tvoj uobičajeni dan s treningom?

Isto kao i kod svih samo što mi treba malo više vremena dok se prebacim u auto i za sve ostale radnje. Idem s kolicima do auta, sjednem u auto, rasklopim kolica, prebacim ih preko sebe u auto, dodem u Kostrenu, opet ih prebacim van preko sebe, složim kolica, prebacim se u njih i onda odem do kluba pa u druga kolica. Tijekom jednog dana prebacujem se dvadesetak puta. To nam dode kao zagrijavanje, onda odradimo trening od dva sata, a poslije toga se podružimo u klubskom kafiću.

Na treningu se dobro oznojimo. Ljudi obično misle da je to lagano, no kada stvarno vide košarku u kolicima, shvate kakav je to zapravo sport. I ja sam imao takvo mišljenje na početku, sjediš, malo se guraš i to je to, ali tu ima i padanja i lupanja rukama, glavom... Tko god želi može doći u Kostrenu, sjesti u kolicima i probati odigrati „tekmu“ s nama. U klubu imamo rezervnih 5-6 kolicima pa tko god dođe kod nas trenirati košarku, može za početak probati u njima, no ako želi nešto ozbiljnije, mora sam kupiti kolicima. Vani u svijetu postoji i ragby i hokej za invalide, ali mislim da kod nas to neće nikada zaživjeti, jedva je košarka zaživjela. Jednostavno se u Hrvatskoj ne ulaže dovoljno u sport za osobe s invaliditetom jer valjda nemaju koristi od toga. Kod nas trener volontira. Trener nam je Siniša Kuharić iz Opatije. On je i osnovao klub, iako se prije nije susreo s košarkom u kolicima. Došao je na ideju da bi osnovao košarkaški klub za osobe s invaliditetom, pomalo je upoznao nekolicinu ljudi koji su u kolicima i složili su se oko osnivanja kluba.

DINOV TURNIR 3 NA 3 U LOVRANU

Kakvi su ti sportski planovi?

Plan je ući u prvu ligu da naš košarkaški klub „Kostrena“ bude napokon među top klubovima u Hrvatskoj. Želimo pozvati širu javnost da dođu navijati za nas te tijekom ljeta organizirati što više 3 na 3 turnira! Već dvije godine u Lovranu održavamo turnir košarke u kolicima. Imali smo i natjecanje u tricama za zdrave, na kojemu su odrasli i djeca sjedili u kolicima i pucali. Prošle godine je bilo jako puno ljudi i odlična atmosfera pa se nadam da će tako biti i ove godine. Dan turnira je uvijek 20. srpanj jer je to dan kada sam imao nesreću pa sam odlučio da na taj dan upriličim nešto posebno.

Koji bi savjet dao osobama koje dijele sličnu životnu sudbinu?

Da se ne zatvaraju doma, da što prije krenu van, šetati, voziti se, uključiti se u neki sport ili u aktivnosti neke udruge... Bilo što samo da nisu doma zatvoreni jer to je za čovjeka najgore. Treba iskoristiti svaki dan najbolje što se može. Meni se u sekundi dogodila nesreća i, iako ne žalim za ničim, uvijek ima nekih prepreka koje ne mogu preći, ali nastavljam dalje. U mom slučaju prihvatili smo od početka pozitivno situaciju i čim je prihvatiti bude lakše. Nada je dobra, ali ako se previše nadaš, ona te izjede. Kada se ljudi zatvore u svoje domove jako puno toga propuštaju. I u kolicima se može živjeti jako lijepo. Sigurno se s izazovima i dandanas susrećem, čim izađem nailazim na izazove... Nekad je i prva stepenica još uvijek izazov, ali sada sam se već navikao i ne doživljavam to toliko snažno.

Što bi poručio čitateljima našega lista?

Ako nisu gledali košarku u kolicima pozivam ih da dođu i da pogledaju neku našu utakmicu, a mogu doći i kao ekipa s nama odigrati jedan trening i, naravno, kada bude borba za prvu ligu da nas dođu podržati.

Ovakav Dinov optimizam treba nagraditi velikim aplauzom i odazvati se kao navijač na košarkaškoj utakmici prvom sljedećem prilikom! Dino, Lovran je uz tebe!

Iskustvo puno adrenalina za pamćenje

■ Piše: **Silvana Milotić**

Emisija od kuhanja **MasterChef** se vavek rado gleda, prosječno ju je dnevno gledalo 418.000 ljudi. Razlika međ dnevne lanjske emisije i seš oneh prvoh let je samo va komentareh. Prveh let se na lovransken mrkate, va i okol Konzuma i šire moglo čut: *Majko Božja, slano i slatko skupa ki paždroč! Ava mane, ono malo na pijate, ka siromaščina. Saki pijat je lep za videt, ma... Gledan, gledan, ma znaš ča, ja bin njin skuhala jednu dobru repu da vide ča je prava kuhnjada...*

Ma lanjsko leto se j ploča bome obrmula i ovako „navijala“: *Čigov je on mladić Tin z Lovrana? Vnuk od Marije Benko z Medveji ka ima najlepše kamelji. Toni Družeta mu je kujin. Aaaa, onda je to sigurno sin od Kristini ča drži na mrkate cvečarnu. Saku večer se čudin kako je taj otrok priložan padele. Sinoć su ga pohvalili! Škoda, čera večer mu ni šlo od ruki. Navijan za njega i Bog!...* Tako smo saku večer nestrpečno, puni navijačkoga adrenalina čekali da večer na televizije počne **MasterChef** i da gledamo našega Tina, a onda drugo jutro povedali, komentirali i hvalili ga.

Tin Rubinić ima 19 let, ni profesionalni kuhar, finil je školu za tehničara nutricionista. Jako mu je važna zdrava prehrana. Rastal je uz devet let starejega brata Mateja i isto toliko mlaju sestru Sofiju. Lepo se to pul njega posložilo, najprvo se je igral kopirajuć brata, a pokle je on bil stareji brat i primjer mlajoj sestrici Sofije.

Nismo mogli dočekat da sve fini i da se pogovorimo s mladićen, da z prve ruki čujemo i za vas napišemo ča on od sega tega govori.

PLAN MI JE BIL DOBAR

Tin, kako si se odlučil poč na to natjecanje?

Odluka je pala naglo. Videl san na televizije poziv za prijavu i prijavil se. Mislal san ako san dobro storil ale san pogrešil... Moj nonić Manlio je bil kuhar, volel je i doma kuhat. Ja san se vavek motal po kuhinje okol njega i padel. Bilo mi je jako važno ča će on reć na moju prijavu. „Bravo! Dobro si storil, Tin!“ - rekal mi je nonić ki mi je čuda puti rekal da pazin da se ne zvrnen s škanblice aš da ču se opeć! To mi je užal govorit dokle san stal na škanblice i va padele mešajuć kapulu čekal da požuteje.

Na kvalifikacijah san bil siguran da ču dobit trvers aš san mislel drugače od drugeh. Nisan otel bit najboji, nego interesantan i drugačiji. Plan mi je bil dobar:

Bil si najmlaji, kako si se prilagodil?

Zapametil san ča je govorila moja bisnona: „Kada tancaš kolo moraš tancat do kraja ale odskočit da te ne pomaste.“ Ni bilo lahko, „tancal“ san i kad je bilo jako teško. Bit zaprt tri meseca z 23 čoveka, keh prvo nisi poznal, ni lahko. Moraš bit mentalno jak i balansirat kako biš uspostavil z semi kvalitetnu komunikaciju. Tamo mi je čuda tega falilo: prijatelji, mobitel, judi ki me saki dan okružuju, informacije ke su del svakodnevnice... Najveć mi je falila familija. Znal san da va saken momente iman njihovu velu podršku, to me je dodatno rivalo napred. Posve san napunil bateriji kada je va emisiju prišla moja mama. Šuškal se je da će nan neki prit, ma nismo znali ki. Bil je to za me posebno dobar dan. To je bilo velo iznenađenje, a još veće veselje... Prnesla mi je za skuhat *guanciale* – sušeni svinjski podbradak, zajno san znal kako ču ga paričat i bil san uspješan.

OTEL SAN BIT DRUGAČIJI, ZABAVAN I POSEBAN

Ča biš rekal o svojmu kuhanju na natjecanju?

Va saken kuhanju san dal svoj maksimum, va nekoj emisije je bilo pogojeno, a va nekoj i ni. Kuhanjen sakega jela san nastojal bit drugačiji, zabavan i poseban, va ten san videl svoj napredak. Jako san zadovoljan sa svojen mentoron. Chef Goran Kočić je iskren čovek, reče jušto onako kako je. Ako ne vredi, treba to reć kako i pohvalit kad je neć iznenađilo svojen okuson. Čuda san se va ovi tri meseci navadil, jako mi paše vadit se uz delo, kadegod uspješ, a kadegod padeš, ale jedno i drugo zavavek zapametiš. Vadit se z libra je za me dosadno i slabo učinkovito.

Na ča si posebno ponosan?

Sam sebe san iznenadil kako san uspel dobit onakove pohvali za parićanega smuda. Nikad ga nisan jil, bil mi je totalna nepoznanica. Za razliku od tega bil san baš ponižen s komentari na moj rižot. Volin ga jist, se namirnice su mi bile poznate, a jelo mi ni uspelo. Tako je to va natjecanju, nikad ne znaš kakovi će bit komentari. Ni nan ni saki dan jednak, nekad va hip posložiš va glave ča ćeš storit i kako, a nekad to ni lahko. Ponosan san i na Ivaninu odluku da me spasi od eliminacije nakon prvoga stres testa uz komentar da me jako voli. Pokle tega smo se Sergio, Iva, Ivana, Moris i ja jače zblížili i bili super ekipa.

BILO JE KO JEDAN VELI EKG

Kako ti je bilo na eliminacijsken izazove?

Bilo je jako stresno! Ponovit ču ča san rekal za televiziju: Moj put va eliminacijsken kuhanju je bil kako jedan veli EKG. Na početke je partilo dobro, onda mi je zgorel kruh pa ni bilo dobro. Vrnul san se nazada, onda san puknul kako da je klinička smrt i na kraje san se vrnul i ser-viral dva pijata ki nisu bili dosta dobri da bin nastavil natjecanje. **Bit va top tri MasterChefa je veli uspjeh i nisan bil razočaran.**

I vrnul si se doma?

Doma su me veselo dočekali, inkantali su se da san se ostrigal na kratko, komentirali da san dobil neko kilo. Saki od njih je otel neć pitat, povedet, doznat, videt, čut... Okol mane je nastal šršur ma se je i brzo umiril. Veći problem je bil vane, si su oteli znat kako san pasal, kako mi je bilo, ki je prvi, a ja nisan smel niš povedet. Sada kada je televizija objavila se epizodi moren se povedet...

NEPRESUŠNA JUBAV ZA OV KRAJ

Kade se vidiš za deset let i s čen ćeš se bavit?

Vidin se na mojten lepen Kvarnere, preciznije rečeno tu va Lovrane i Medveje. Uživati va živote i delati ono ča me veseli i va čen san uspješati. Kuhati va jednen restorane i delati soki od razneh biljki ke rastu okol nas i ljekovito djeluju na organizam. Iman svoju firmicu ka proizvodi nutricionistički prihvatljivi eko soki. Za soki pobirati biljki i plodi po Uške i gledati zgora lepotu ovega kraja va ken uživati i **čudin se do kada će va mane rast jubav za ov kraj.**

Želiš još ča reć?

Želin reć onen ki se žele prijaviti na MasterChefa neka to store. To je iskustvo puno adrenalina, rasta i padanja va emocijah. Čovek boje upozna sebe i svoje mogućnosti. Stekne novi prijatelji i definitivno sve to ču s veseljen pamtit skroz celo živjenje.

UZ BLAGDAN SVETEGA ANDRIJE APOSTOLA
ZAŠTITNIKA MEDVEJE

Radost živjenja va tradicije i lepote

■ Piše: **Silvana Milić**

Čuda puti se čuje da je Medveja sa svojun plažun biser Kvarnera. Po zime zavita va svoj mir pokazuje onu linu lepotu va koj si uživamo. Po lete oživeje, bome ni malo ne škrtari, već sakemu ki pride regaluje blagodati svojga peska va uvale bistrega modrega mora i strmeh zelenih i kameniteh stran ke se zdižu do Uški. Čuda judi se tu skupi pa od sreći i veselja po celoj Medveji i okolice nastane veeliitn letnji šršur.

Nas je ov put Medveju dozvala fešta i maša va kapelice svetega Andrije apostola. Šetemanu prvo **blagdani sv. Andrije**, ki se slavi 30. novembra, va kapelice je bila maša. Bude to sedan dan prvo zato ča je i va Moščenicah župna crekva sv. Andriji pa se drugu nedeju i tamo drži maša. Medvejani štimate svojga sveca i iz sake kući neki pride na mašu, a bude i onih ki nisu z Medveji, ma ih neš veže uz ov kraj i običaji.

Vjemici, laici i člani Mjesnega odbora Medveja zaslužni su ča je 2001. leta storena kapelica. Tako je sv. Andrija, zaštitnik ribari i patron Medveji, dobiti novo mesto kakovo i zaslužuje. Zalaganjen gospe Danijele Mioč Rubeša, osnivačice i prve predsjednice udruzi „Za Medveju“ i podrške seh Medvejani 2021. leta kapelica je blagoslovena. „Hvala ti, Bože! Hvala ti ča je va našoj kapelice danas bila prva maša.“ zahvalno su govorili vjemici na dan njenega blagoslova. Za kapelicu skrbi fameja Brubnjak, a to su medvejan-ska nevesta Mira i njiji Mladen.

MAŠA NA KOJ SE MORA BIT

Po navadbe Bogomil Franković je i ovo leto potezati špag zvona i pozivati vjemiki na mašu. Zad oltara je stakun zaprti poneštra ka ima oblik križa. Kroz nju sunce obasuje nutarnji del crekvice i to je jako lepo za videt. Z desne strani oltara je kip sv. Andrije ki je pred više od 20 let bil va krajputaše pedesetak metar daje prema Moščeničkoj Drage. Na drugoj strani oltara je kip Majke Božje z Isusićen va naručaje.

Mašu je svečano držati lovranski velečasni Matija Rašpica, ki je va lepoj propovjedi spomenul kako nas vali kroz živjenje diguju i spuščaju, mlata i smiruju. Dal nan je nauk da volimo i razumemo jedni druge i da čuvamo svoj duševni mir i molimo kako bimo lagje podnesli teškoći i očutili veću radost živjenja.

Pokle maši duhovno okrepjeni Medvejani i njihovi gosti okupili su se va Beach bare Medea. Nudilo se kuhano vino, čaj i kafe, a bilo je i seh sorti kolači keh su spekle vredne domačice. Vreme je bilo sunčano i teplo pa se j sedelo i vane i nutre. Raspoloženje okupljenih bilo je posebno, a mej judi se j čulo kako bi bilo lepo da je va Medveje maša saku nedeju. Hvalilo se je kolači i iskale su se ricete. A vreme pravo čudo, mesec dan do Božića, a vane se sedi.

SRETNNO OŽIVELA TRADICIJA

Pitan predsjednicu udruzi „Za Medveju“ Claudiu Jedriško, ku funkciju i važnost ima udruga za meščani, pa mi pomalo poveda:

- Udruga je osnovana 2019. leta. Okupja stanovniki i simpatizeri ki se zauzimaju za napredak, razvitak i turističku promociju Medveji. Cilj nan je oživeti, njegovati i očuvati povjesno-kulturne i autohtone tradicije i vjerske užanci. S tin potičemo člani udruzi da se drže skupa i delaju za dobrobit našega mesta. Tako organiziramo po lete ribarsku feštu po starinski. Na njoj se nudi samo riba paričana na više modi. I celu večer je muzika. Pokazalo se j da va Medveje baš to treba, bilo je čuda zadovoljnih judi. Prvo tega smo imeli i Vazmeni poneđejak. Nekad je to bil najvažniji blagdan ki bi okupil mještani i gosti. Zibere se najboja pogača, picaju se jaja i uživa se va kuhanoj hrane i kolačeh ča se paričaju naši vredni judi po nekadanju.

Claudia Jedriško je predsjednica udruzi od 2023. leta. Govori da vreme brzo pasuje pa već sada poziva seh da pridru na Vazmeni poneđejak. Zahvalila se j Općine Lovran, Turističkoj zajednici općine Lovran, sponzoroni i donatoroni na pomoće da se manifestacije z njihovega programa moru šesno paričati.

Medvejani i gosti su zadovoljno šli doma, a Medveja je va soj svojoj lepote radosno utonula va zimski mir: Jutro će donest novi dan, nove radosti, novi početki... Neka i na moru i na kraju bude sveti Andrija i daje uz njih!

Izložba „Dva“ dvojice kipara za ocjenu 5

U lovranskoj Galeriji Laurus upriličena je tijekom listopada izložba radova dvojice vrlo značajnih autora hrvatske suvremene umjetnosti, dvojice kipara - **Đorđa Jandrića i Dražena Vitolovića**, koji su lovranskoj i široj publici ponudili pravu jesensku poslasticu pod nazivom **Dva**.

Ovu dvojicu umjetnika povezuje iskustvo zajedničkog rada kao profesora na Akademiji primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci, gdje su predajući niz godina na Katedri za kiparstvo, osim pedagoških, izmjenjivali i umjetnička iskustva.

TENDENCIJA NASTAJANJA UVIJEK NOVIH FORMI

Dražen Vitolović djeluje u polju vizualnih umjetnosti, kiparstva i objekt dizajna. Uz izlagačku djelatnost, sudjeluje i vodi više znanstveno-umjetničkih istraživačkih projekata. U svom umjetničkom radu zainteresiran je za prošireno poimanje skulpture, istraživanja vezana uz intervencije u javnom prostoru, odnose novih i tradicionalnih kiparskih tehnologija, inovativnu primjenu keramike u mediju kiparstva te istraživanje fleksibilnosti i modularnosti u skulpturi. Osnivač je i voditelj Centra za keramiku *Quark* na Akademiji primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci, gdje radi i predaje na Katedri za kiparstvo. Živi i radi na relaciji Rijeka - Sovinjak.

U lovranskom postavu izložbe Dražen Vitolović se predstavio s nekoliko radova iz serije *Unborn Shapes* koji se sastoje od prostorne kiparske instalacije nastale kombinacijom kamena i aluminija te serije crteža od gline. Tendencija nastajanja uvijek novih formi naglašena je i kratkim videouratkom odnosno stop-motion animacijom napravljenom spajanjem više stotina skica.

U novonastalim radovima pod nazivom *Meduprostori/In-Between Spaces* autor intervenira u postojeće objekte poput stolice i zidnog okvira, naglašavajući nevidljivo i nezamijećeno, gdje postojeći objekti predstavljaju okvir za potencijal nastanka novih prostornih situacija.

RAZNORODNI PRISTUP LIKOVNOSTI

S druge strane Đorđe Jandrić je izložio 20 crteža grafitom na papiru iz serije *Kodikamo Hrpa*. Bilo je to deset crteža na temu prirodnih brojeva i deset crteža rukom, odgovarajućeg QR koda koji se očitava mobitelom te na taj način inovativnim umjetničkim postupkom relativizira granice između materijalnog i virtualnog svijeta, otvarajući pritom i brojna pitanja. Ti radovi za izložbu „Dva“ predstavljali su seriju „interaktivnih“ crteža (grafit na papiru), videoinstalaciju i objekt, problematizirajući plohu, prostor i vrijeme. Sva se likovna umjetnost na određeni način može poistovjetiti sa skulpturom, a skulptura pak može biti tretirana poput obične hrpe. I doista, njegov rad obiluje hrpama najrazličitijih provenijencija. U Galeriji Laurus autor je izložio prvi puta i videoinstalaciju pod nazivom *Fiume e la mia tristezza*.

Đorđe Jandrić (Zadar, 1956.) diplomirao je na Nastavničkom odsjeku Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu (1985.). Izlaže kontinuirano od 1981. i do sada je priredio tridesetak samostalnih izložbi te sudjelovao na stotinjak skupnih. Dobitnik je više značajnih nagrada, a radovi mu se nalaze u zbirkama relevantnih muzejskih i galerijskih institucija te u privatnim zbirkama. Autor je koji kiparske ideje realizira u svim medijima i formama (objekti, instalacije, crtež, slika, zvuk, performans, film...). Umirovljeni je redoviti profesor Akademije primijenjenih umjetnosti u Rijeci. Živi i radi na relaciji Zagreb - Silba.

Nije moglo proći bolje

■ ■ Piše: Elvira Jović Ban

Lovran je u listopadu prošle godine dobio priliku ugostiti **prvi festival prirodnih vina na Kvarneru** i time još jednom pokazao da prihvaća raznolikost i da se želi uspinjati na gastro i eno sceni Liburnije. Idejni začetnici i organizatori festivala, Igor Anjoli i Tomislav Brajnović, s tvrtkom Novi turizam d.o.o. i u suradnji s Općinom Lovran, uspjeli su na nekoliko dana u Lovran donijeti dodatnu živost, a u prostor kina „Sloboda“ šarm jednog potpuno drugačijeg događaja u odnosu na njegovu uobičajenu svrhu kino-dvorane. Filmsko platno je nakratko predahnulo, a prostor je prepušten kreiranju jedne drugačije slike i zvuka, ali i okusa.

DRUGAČIJA VERZIJA VINA

Prvi lovranski festival prirodnih vina nosi naziv **Alterego** (lat. „drugi ja“) kako su ga nazvali idejni začetnici okupivši vinogradare koji nastoje proizvoditi prirodna vina u Hrvatskoj i okruženju sa željom da promiču prirodno vino kao neočekivano, uzbudljivo i živo vino koje u potpunosti odražava okuse, mirise i visinu alkohola specifičnu za sortu grožđa i vinsku godinu. Intencija je ovoj „drugoj verziji sebe“, odnosno drugačijoj verziji vina, osigurati poziciju u vinskom društvu u kojem su kriteriji vinske „ljepote“ postavljeni kod konvencionalnih vina proizvedenih uz pomoć tehnologije. Lovranski festival nastavak je priče prvog ovakvog festivala održanog šest mjeseci ranije u Stonu pod nazivom GrapeSton.

ŠTO SU PRIRODNA VINA?

Za definiciju i upoznavanje, osim onoga što smo doznali na samom festivalu od sudionika, malo smo istražili Internet i literaturu pa saznali:

Organska i prirodna vina su ona proizvedena uz minimalno intervencija tj. bez kemikalija i pesticida u vinogradu i dodavanja raznih aditiva samom vinu jer se teži očuvanju svega što je prirodno – od uzgoja do proizvodnje. No, organska i prirodna vina razlikuju se po tome što se u prirodna vina ne dodaju sulfiti, a u organska se mogu. Prirodna vina prolaze kroz potpuno spontanu fermentaciju, a u organskim se vinima fermentacija može potaknuti dodavanjem prirodnih kvasaca, ali ne industrijski modificiranih. Organska vina naglašavaju organski uzgoj grožđa, dok prirodna vina dodatno naglašavaju minimalnu ili gotovo nikakvu intervenciju u samom procesu proizvodnje kako bi se sačuvala prirodnost i autentičnost vina. Prirodna vina se mijenjaju, ovise o godini i nisu uvijek ista i proizlaze iz vlastite proizvodnje nekontaminiranog grožđa i proizvodnje vina spontanom fermentacijom, bez korekcija koje bi suštinski mijenjale njegova prirodna organoleptička svojstva.

DRUŽENJE UZ DOBRU KAPLJICU OŽIVJELO LOVRANSKO KINO

No, da se kao laici previše ne udubimo u definiranje biodinamičkih vina, osvrnimo se još malo na živost koju su živa vina donijela Lovranu tih festivalskih dana. Festivalski dan započeo je u Galeriji Laurus okruglim stolom o pozicioniranju prirodnih vina. Na festivalu je sudjelovalo više od četrdesetak vinara i predstavnika vinarija iz Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Srbije te se moglo kušati više od 200 vina. Osim vina u ponudi je bilo i jedno pivo proizvedeno iz žitarica vlastitog ekološkog uzgoja kao i pet nat cider proizvedenih spontanom fermentacijom na autohtonim kvascima od jabuka iz divljeg voćnjaka.

Kroz festival je prodefiliralo 500-injak posjetitelja, koji su „kružili“ po unutarnjem i vanjskom izložbenom prostoru kušajući, uživajući, međusobno se družeći i razmjenjujući iskustva i dojmove. Parter i pozornica lovranskoga kina postali su mjesto susreta drugačijih vinara i publike koja ih prati od ranije, ali i puno novih zainteresiranih posjetitelja koji su došli isprobati nešto drugačije, koji kod vina ponajprije vole prirodnost, a ne nužno komercijalnost. Iako su vinari i prirodna vina u Hrvatskoj malobrojna, u Lovran ih je stigla većina, oni poznati i oni manje poznati, ali svi izvrsni i posebni. Ponudu vina upotpunila je slasna gastro ponuda pripremljena od strane poznatih kuharskih imena pa se je tako kuhala gregada, tradicionalna istarska jota s kobasicom, njoki s više vrsta rajčica uzgajanih kod lovranskog „šaptača rajčica“, a ekipa iz lovranskog Ganeuma pripremala je svježu tunu. U ponudi su bili još i kozji sirevi, suhomesnati proizvodi, unikatni umjetnički drveni predmeti i kava.

Festival je nudio doista sve, a kino dvorana, kao i vanjski prostor ispred kina pokazali su se kao izvrsna kulisa za ovakav događaj. Osim DJ-a koji je glazbom ispunjavao dan, glazbeni ugodaj upotpunio je Edi Maružin sa svojim Edi East Trans Bandom koji se kombinacijom bluesa i istarskog kanta izvrsno uklopio u događanje.

Sudeći po broju objava na portalima, novinskim člancima i TV priložima te komentarija posjetitelja, prvi lovranski festival *Alterego* nadmašio je sva očekivanja i svi redom očekuju da festival postane tradicija. S obzirom da se pokazalo da Lovranu ovakva događanja „dobro pristaju“ i da mu trebaju, nadamo se novim uspješnim izdanjima ovog sjajnog vinskog festivala u narednim godinama.

Da ni „Ognjišća“, ne bi fešte bilo

Domišljan se jene štorije, ku san svojini naslišala, kako je sveti Martin sobun nosil mičihnu mladicu od trsa va šupoj tičjoj koste. Kad je mladica narasla premostil ju je va kost od lava pa još veću va kost od tovara. Tako je to delal se dokle ni prišal va mesto Touraine kade ju je va zemju posadil. Od te su mladice zirasli najljepji trsi na keh je rodilo najbolje grozje od kega se delalo najbolje vino, na slavu Boga.

Ale, kako saku štoriju kunpanja i neka smešica, ovu san čula pul jene otakalnice, a glasi ovako: „Od prvoga vrča judi se vesele, potle drugoga se junače kako lavi, a potle tretega kantaju kako tovari.“

Danaska više niki ne nosi trsi va tičjoj koste, nego se lepo zavapče, pa kad store klicu posade, onputa rede, privežuju, sumporaju, špricaju i paze od prvoga grozdića

do zadnje kapi vina. Kakove je sorti bil taj prvi Martinov trs ne zna se. Danaska je se više sorat grozja od keh se neke manje, a neke više štimaju.

SPASVA ZADNJI ČAS ZA MARINČIĆ

Lovranac Adriano Gržević lanjsko je leto prvi put prmesal va Liganj na **Feštu od vina** črno vino ko j storil od sorti marinčić i zajednin je za njega dobil prvu nagradu. Sorta marinčić se skoro posve zgubila, zatrla se j, a govori Adriano da je nekad tega grozja po Lovranščine bilo puno više. Sada on provuje spasit baren nekoliko trsi. I to mu dobro gre. Grozje ima sitneje bobice pa morda nekad ni bilo dosti štimano, a prihajale su od sakuda i nove sorti. Marinčić ima črni jaki kolor pa ga se svojini užalo dodat, baš radi kolora,

va črno vino. Samo vino od marinčića bilo je i dosti jako pa su muški od njega delali bevandu. Po zime bi ga se bilo za večeru nalelo va pijat teple kaši, a ženske su ga rado dodavale i va čaj.

Va Lovrane san svojini provala još jedan specijalitet, a to je bil liker od marinčića. Ja san za njega prvo čula. Potle san ga i provala pul sina od gospe Štefanije Trinajstić i garantiran da je liker bil jako dobar: Samo skrbna, špama i šegava ženska mogla se domislet kako od vina storit liker: I bil je pravi specijalitet. Moglo ga se gostu poslužiti kot liker, a moglo ga se staviti i va čaj. Čaj je dobil jedan posve drugačji dih i to je zaspraven bilo neš novo, ali je bila i prava škoda pokvarit taj dobar liker z bilo kakoven čajon. Na ten tragu je nastal i danas jako popularan liker – teranino. Samo ime mu govori da je on pak nastal z sorti grozja teran. Reče se: Čuda judi čuda zna!

KULTURA LOVRAN – OSVRT NA 2024. GODINU I NAJAVA DOGAĐAJA ZA 2025.

■ Piše: dr. sc. Slavko Sekulić

Užitak posebnih **kulturnih trenutaka**

Početak godine ulazimo u novi ciklus kulturnih događanja u Lovranu. To je ujedno i prilika za osvrt na proteklu godinu kao i prilika za zahvalu svima koji su sudjelovali u programu **Kulture Lovran** tijekom minule 2024. godine.

Cilj i želja organizatora kulturnih događanja je programskom shemom osmisliti i realizirati raznovrstan sadržaj koji bi zadovoljio potrebe svih dobni skupina kao i doprinio kvalitetnom predstavljanju kulturnog života Lovrana posjetiteljima tijekom turističke sezone.

Program Kulture Lovran sadrži stručno-edukativna predavanja, koncerte zabavnog, klapskog i klasičnog karaktera, radionice koje su sadržajno prilagođene djeci kroz populame bajkaonice, kreativne radionice rukotvorina, izrade dekorativnih i uporabnih predmeta kao i radionice izrade biljnih ekoloških pripravaka s naglaskom na očuvanje okoliša i ekologiju. Važno mjesto imaju i izložbe umjetnika vezanih uz Lovran kao što su: Thea Pavlin, Zlatko Bočiluk, Izabela Lelek Purić, Jasna Maslić i Valinea Vinger.

VIŠE OD POLA URE KULTURE ZA ODRASLE I DJECU

U suradnji s udrugom „Kulturni front“ održan je niz stručno-edukativnih predavanja. Predavači koji su nastupili redom su ugledni

profesori, a svojim su predavanjima publici približili teme društvenog značaja. Tako su u Galeriji Laurus svoja predavanja održali Aleksandar Šušnjar, Aneli Dragojević Mijatović, Ana Cerovac, Domagoj Krpan i Jana Ovanin, Kristijan Petrović i Elvio Baccarini.

Posebno su se uvažavale potrebe najmlađih, a za brojnost i inventivnost dječjih sadržaja potrebno je zahvaliti Društvu Naša djeca Opatija, Ogranak Lovran, voditeljicama Sanji Škorić i Antoniji Katić. Tijekom cijele godine DND je provodio aktivnosti za djecu predškolskog i školskog uzrasta, a program je pratio sva događanja značajna za djecu u njihovom uključivanju u zajednicu, njegujući zajedništvo, tradiciju i običaje kraja u kojem odrastaju.

Ljetni period je na lovranske starogradske trgove i ulice donio brojne koncerte: nastup muške klape Baladur, sjajnog dua Nicolasa Kurelića kao i vrlo zapažene nastupe KUU „Sklad“ iz Bakra i KUU „Jeka Primorja“ iz Rijeke, o kojima je bilo riječi hvale u prošlim izdanjima Lovranskog lista. Kulturni programi su se održavali u Kući lovranskega guca, u Galeriji Laurus, kinu „Sloboda“ te trgovima Sloboda i sv. Ivan, dok je veličanstvena „Krunidbena misa“ u izvođenju združenih zborova „Sklad“ iz Bakra i „Zvir“ iz Jelenja održana u župnoj crkvi svetog Jurja.

ČUDO OD TRSA KO RASTE OD 1886. LETA

Tako san doznala da va Lignje raste i jedan trs sorti lovranske malvazije kega je 1886. leta posadil neki vredan paron z familije Andreta Kosmića, po nadimke Kobula. Morda ga je posadil i sam Andre aš je tega leta imel 27 let. Bivali su va Sv. Franciske na broje 44, a trs su posadili va lehu ku su storili kad su skavali kamene i nanesi zemju pa lehu obzidali z gromačun da njin zemju voda ne zipere. Pod završnu škiril od gromači zvukli su trs i napejali ga na brajdu. Od onda do danas trs raja i na njemu se sako leto nabere dosti dobrega belega grozja. Sa pasana leta prvo Kobula, a potle i naslednici, težački su nastali ovaj trs ki njin je sako leto obilo rodil. S tega autohtonega trsa lovranske malvazije 2022. leta po 132. put potrgalo se j čuda grozja ko je imelo i čuda cukara. Kada je grozje ovako slatko i zrelo onda je i vino jako dobro. Ovisti put je bilo baš takovo i to zato aš se s jubavi trs nastal, grozje težački zmastilo, vino otočilo i va kvalitetne bačvi pretočilo.

Tako mi je ovu štoriju od najstarejega trsa va Lignje povedal Đino Martinčić Bubunić, ki već čuda let gleda i pazi ov trs. Još mi je i sliku dal na koj su se 1907. leta slikali parona Ana, rojena Stepanić 1825. leta, Andre Kosmić Kobula, rojen 1859., ki je, reklo bi se trs i zasadil, žena mu Mateja rojena Skočanić i njilha deca Ana Antonija i Andrić. Danas ni već niki od njilh mej nami, ale da njilh ni bilo ne bi bilo ni ovega trsa s ken se sada štimaju Đino i njigovi sini. Oni i danaska delaju dobro vino, baren sudeć po medajami keh su osvojili na vinskeh feštah.

VINSKI BAR OD 32 BOCE

Za Martinje već nekoliko let Udruga „Ognjišće“ va Lignje parića Feštu od vina.

Ova zadnja je bila poseseuga drugačja. Lepa po čuda tega, posebe za oneh ki su mogli provat saku sortu vina, ma komać potle ča je komisija rekla svoje ocjeni i oprla dugi vinski „bar“.

Va komisije su bili judi od struki: Patricia Rumac, Nina Vicić i Toni Babić. Na natjecanja su prišle 32 boce i bile su razvrstane po kategorijah. Složene jena za drugun po dužine celega dugega stola zgledale su kako da su va nekoj veloj veltrine pa se štimaju onako još vavek pune belega ale črnega domačega vina.

Najboju ocjenu za belo vino delano po klasičnoj fermentacije dobili su: Pino Mihalić, braća Alen i Robert Modrić i Elvis Palmić. Za belo vino kontrolirane fermentacije najboju ocjenu su dobili: Igor Puhar, Robi Martinčić i vina Blažević.

Komisija je bila jako zadovoljna ča je dala i tri nagradi za črna vina, a dobili su ih: Adriano Gržević, Elvis Palmić i Veseljko Popeškić. I baš je ovo črno vino Adrianota Grževića bilo proglašeno za najboje vino ovoletnjega natjecanja i dobilo titulu ukupnega pobjednika va seh trih kategorijah. Fešta je bila parićana va Društvenen dome Liganj, dobro raspoloženje i veselje mej vinari i publikun storil je sa svojun armunikun Silvano Martinčić Salpa, a da niki ne gre doma laćan imele su navar vredne članice Udrugi „Ognjišće“. Zahvaljujuć Josipu Janjetiću Opiću (ki je tradicionalno bil za „teplen pulton“) z jenega kantuna čul se j i dih pečenega maruna. Rekli bi Dalmatinci: A di ćeš boje!

**Živili i da bimo
i kletu!**

PODIZANJE LJESTVICE KVALITETE I RAZNOVRNOSTI

Želje i planovi za novi ciklus kulturnih događaja u Lovranu tijekom 2025. su veliki. Uz podršku Općine Lovran, cilj razvoja kulturne ponude jest podizanje ljestvice kvalitete i raznovrsnosti na višu razinu na radost Lovranaca, ali i svih posjetitelja i gostiju koji rado dolaze u Lovran.

Nova godina Kulture Lovran započela je 17. siječnja na Antonju otvorenjem izložbe „Va guce plove maškare“ autorice Linde Žigantovuraković. Ova svestrana profesorica sa Pedagoškog fakulteta u Puli spaja svoje koloristične radove s kamevalom što je itekako dobra uvertira u karnevalsko doba. Na izložbi su se predstavili i posebni gosti – pjevački zbor „Joakim Rakovac“ iz Poreča.

NOĆ MUZEJA

Posljednjeg dana siječnja, u petak 31., Lovran se programom u *Kući Lovranskega guca* prvi put priključio obilježavanju popularne manifestacije *Noć muzeja*. Osnovna zadaća ove manifestacije bila je zabaviti se i naučiti nešto novo o Lovranu. Održano je predavanje doc. dr. sc. Romane Lekić „Tradicijska barka – otvaranje puta za interkulturalno spajanje“, a s više glazbenih brojeva nastupili su i polaznici Umjetničke škole Matka Brajše Rašana iz Labina, Područnog odjela Lovran. Brojni posjetitelji mogli su uživati u sadržajno bogatom i zanimljivom programu.

Veljača će biti u znaku karnevala, a od događanja u ožujku izdvojamo rock koncert za Dan žena.

Tijekom godine održat će se veliki broj događanja od kojih vrijedi navesti atraktivne i uvijek popularne radionice, koncerte zabavne glazbe i koncerte klapa. Posjetitelji će također moći uživati i u klasičnoj poslastici za uši - II. Misi Solemnis u C-duru, op. 116b, Ivana pl. Zajca. Pred kraj godine, a nastavno na odličan odjek prošlogodišnjeg pilot izdanja, vinoljupce će obradovati drugi Festival ekoloških vina, a slatkoljupce pak novi Festival domaćih slastica i kolača. U planu je i vratiti Novogodišnji bal u kino „Sloboda“ te pokrenuti seriju vrlo popularnih pub kvizova uz poznate znalce kao moderatore.

Dragi Lovranci, pratite i dalje program Kulture Lovran i podržite nas vašim dolascima. Očekuje vas puno zanimljivih tema i događanja kroz cijelu ovu godinu! Užitek posebnih kulturnih trenutaka zagaraniran!

Prva lovranska pjesnička zbirka za decu

Za promociju knjig se obično reče da ih publika „odtrpi“ ma promocija prve lovranske pjesničke zbirke za decu 20. novembra 2024. bila je sve osim jednega „redovnega“ događanja.

Kolo, kolo, išulanca, babinega janjca, preko mosta tanca, cincele!

Igrajući se tako na pozornice lovranskega kina „Sloboda“ čakavčići z Osnovne škole Brešca zavrteli su kolo sreći za seh ki su prišli, a bilo ih je čuda, na **promociju knjigi Kolo, kolo, išulanca čakavske pjesnikinje Silvane Milotić**, članice Katedre Čakavskoga sabora Lovran.

Ugodnu, veselu i nadasve zabavnu promociju otprl je omiljeni zbor bez kega se ne more, *Lovranske črešnjice* z Osnovne škole Viktora Cara Emina. Publiku su zabavili i zajedno na početke njih steglih ruki pjesmama *Skrivalo, Dir po Kvarneru* i *Protuleće*.

Ova večer je bila posvećena dece isto kako ča je i knjiga, odnosno zbirka pjesam, ka nas je tu večer okupila, silno razveselila i srca razgalila i mićen i velen. Recenzentica knjigi prof. dr. sc. Vjekoslava Jurdana naglasila je da je ovo prva pjesnička zbirka za decu va Lovrane, a izdavanje ove knjigi nazvala je povijesnen događajen. I to je stvarno tako aš pisat za decu ni lahko, mada čuda njih tako ne misli.

Kako i priliči va ime domaćina - Katedre Čakavskoga sabora Lovran prisutne je pozdravila njena dopredsjednica Silvana Stiglič ka je pod dojmon „dobre vibre“ dupkom ispunjenega kina i puno dece rekla:

- Srce mi je puno kada vidin ovako lepo ispunjenu dvoranu, posebno kada vidin toliko puno vesele dece. To znači da naše ČA i daje odzvanja na najboji mogući način i da opstojnost naše Katedre i naše čakavštine ni upitna. Kako je život isto jedno velo kolo, želin da večerašnje druženje bude jedan rezic na ten našen životnen kolu i podsjetnik na vreme kada smo se i mi igrali po nekadašnju i kantali baš *Kolo, kolo, išulanca*.

Svoj pozdrav zaokružila je iskrenun čestitkum trin daman - autorice, urednice i recenzentice i zahvalun ča su lovranskoj Katedre podarile još jenu perlicu va kolajne *Liburnijskega lapiša*.

PREDSTAVLJANJE AUTORICE

Autoricu knjige Silvanu Milotić predstavila je urednica knjigi Cvjetana Miletic ka je i napisala autoričinu biografiju.

Silvana Milotić Kožulova rojena je 1951. leta na Volosken, djetinjstvo je provele va Mošćenicah, osnovnu školu finila je va Mošćeničkoj Drage, a školovanje nastavila va opatijskoj Ugostiteljskoj škole kade je stekla zvanje slastičara. Sigurno ju poznate ko izvršnu slastičarku, a sada ćete ju upoznat i ko „slatku“ pjesnikinju. Pisanjen se j aktivno po-

čela bavit 2006. kada je šla va penziju i prišla do slobodnega vremena. Vaje za ten Katedra Čakavskoga sabora općine Mošćenička Draga tiskala njoj je knjige *Mošćenice naša zibel* i proznu zbirku *Gore na vršiče drage Mošćenice*. Njezine su pjesmi objavljene i va zajedničkih zbirkah: *Puna nedra mora* i *Puna jedra vetra*, *Verši na šterni*, *Žena, kraljica života*, *Kada vruja zavruja* i *Češ me, nećeš me*. Budući da živeje va Lovrane, postala j članica i Katedri Čakavskoga sabora Lovran, a i vredna je suradnica Lovranskega lista. Malo po malo, otkako j po treći put postala nona, počela j pisat pjesmice za decu. Tako su se zaredale pjesmice, brzalice, brojalice i nastala je ova knjiga *Kolo, kolo, išulanca*, ka je nazvana po starinskoj igre ku je autorica i sama igrala kada je bila otročica.

GOSTIVEČERI – BREŠKI ČAKAVČIĆI

Kako se igra na *Kolo, kolo, išulanca* pokazali su nan na početke večeri čakavčići Dora Ružić, Lucijan Tuhtan, Tara Kuzmić i Oliver Varljen z Osnovne škole Drago Gervais Brešca pod vodstvom svoje meštrice Mirele Tuhtan. Ko pravi mići glumci breški su čakavčići paričali još tri kratki igrokazi ki su uprizarili po stihah z knjigi Silvane Milotić. Na posebno simpatičan način povedeli su štoriju od maruna, kako patinaju i škovetaju svoje škornjice za svetega Mikulu i na kraju čemu se sve školani vesele, kako se paričuju za školu

i kakove sve brigi imaju. Publika ih je saki put zasluženo nagradila dugen aplauzon.

PISAT ZA DECU NI LAHKO

Prišlo je vreme da knjigu predstavi struka, a najmjerodavnija za to je vrsna recenzentica prof. dr. sc. Vjekoslava Jurdana ka se je kroz svoj bogat znanstveni rad književne teoretičarke i karijeru sveučilišne profesorice posebno posvetila dečjoj književnosti. Profesorica Jurdana autorica je predgovora knjige pod naslovom *Maruniću kantan: o prvoj lovranskoj pjesničkoj zbirci za djecu* va ken je književno-teorijski nadahnuto pristupila iscrpnoj analize.

Zbirka Silvane Milotić podijeljena je u jedanaest naslovljenih ciklusa: Mat je krajica, a čaća kraj; Srećica; Mesec mi čapaj; Ja mići, skalini visoki; Roda nosi tavijol; Visibaba zazvonila, mlado leto zbudila; Črešnjice se črjene; Gledaj tića zdola brajde; Tintilinić kanta; Eeej, galebe, veli tić; Danas san školanka. Ti naslovi zorno prikazuju tematsko-motivske te idejne elemente koji nose strukturu cijele zbirke i ukazuju na tri temeljna aspekta pod kojim valja sagledati pjesnički korpus ove zbirke. To su: dječja književnost, dijalektalna poezija i zavičajnost. Pjesnikinja se tematsko-motivskom strukturom obraća djeci predškolske i mlađe školske dobi. U toj je dobi dijete intenzivno povezano s neposrednom okolinom u kojoj živi, zanima ga sve što ga okružuje prije svega: obitelj, roditelji, braća, sestre, none i noniće, priroda njegova užega zavičaja (biljke, životinje, prirodne pojave) te sve ono što taj zavičaj konkretno predstavlja (običaji, hod kroz godinu, zavičajni govor). Pjesme su na čakavskom narječju i to na liburnijskom čakavskom dijalektu.

Va svojen je izlaganju prof. Jurdana rekla kako judi misle da je pisat za decu lagje i da je dečja književnost neč manje umjetničke vrijednosti nego ča je to ona „vela“ književnost. Ma to ni tako, nego još i teže. Kada govorin svojen studenton, onda rečen da je dečja književnost, književnost plus, a ne minus.

Konstatacijun da su dječje pjesmice u predškolskoj i mlađoj školskoj dobi jedno od najsnažnijih sredstava odgojnog djelovanja preporučila je ovu zbirku odgojiteljima i učiteljima za kreativan rad s djecom. Posebno roditeljima te nonama i nonićima koji će upravo ovakvim stihovima sačuvati i prenijeti zavičajni govor onima koji nasljeđuju svo to naše zavičajno blago - zaključila je prof. Jurdana svoje, velen pljeskom publike nagrajeno izlaganje.

AUTORICA „VA ELEMENTU“

Kako je program hodil pomalo svojemu kraju prišlo je vreme da i autorica Silvana Milotić reče ku besedu publike ka se okupila da proslavi izdavanje ove njezine knjigi.

Čuda vas je judi moji, i vesela san, a bilo bi vas i već da j malo lepše vreme. Ja sakega od vas posebno pozdravjan i sakemu od vas ću reć HVALA! Hvala ča ste prišli... Kada su me judi pitali kako mi j palo na pamet pisat za decu, povedet ću van jušto kako j bilo: Jedna lovranska meštrica mi je rekla jedan dan: Silvana, svaka van čast ča pišete! Ma čuda njih piše, ali niki za decu... Pomislela san pa mogla bin ja pisat za decu... I tako je nastala ova knjiga. Judi su mi govorili da mora da j teško za decu pisat. Ja se s tin ne slažen, za me pisat za decu baš je gušt aš deca su tako mila i slatka, a ja san celo živjenje nekako nutre va sebe jedan veseli otrok – vidno uzbuđena i zadovoljna „ko mići otrok“ govorila je autorica pred publikun ka njoj je više puta spontano dala aplauz.

Autorica je svoju velu zahvalnost uputila Općine Lovran, aš da ni njih, ne bi bilo ni soldi, a onda ne bi bilo ni libra, Turističkoj zajednice Lovran i njezinoj direktorice Zvijezdane Klobučar Filčić, ka vaveki „uskoči“ kada rabi, prof. dr. sc. Vjekoslave Jurdana na napisanoj recenzije i svakoj lepoj besede, Smiljanu Grbcu ki je stručno i besprekorno stavil akcenti na se besedi va pjesmicah, umjetnice Ede Mihovilić, ka je tako lepo narisala decu va igre za naslovnici i ilustrirala celu zbirku, i na kraje, ali ne manje važno, Katedre Čakavskoga sabora Lovran ka je izdala knjigu. Posebno se zahvalila sven izvodačon ki su svojim pjevačkim i glumačkim talentom obogatili ovu promociju, a to su školski zbor Lovranske črešnjice s voditeljicun Natalijun Banov i školani z Brešca s voditeljicun Mirelun Tuhtan. Zahvalu je sakako zaslužila i „Stubica“ ka je ustupila prostor za promociju. Za kraj najvećo hvala rekla je dragoj prijateljice i urednice ovega libra Cvjetane Miletić ka je svojun profesionalnošću i perfekcijun zaokružila „kolo“ nastanka knjigi *Kolo, kolo, išulanca*.

ČESTITKE I FILA ZA POSVETU

Va duhe nadolazećeh božićneh blagdani publika je na kraju počaščena z slatkemi zalogajčići i ostala se još malo družit va ugodnoj i veseloj atmosfere, baš kako i priliči jednoj promocije knjige za decu. O temu koliko je ova knjiga zainteresirala publiku i dotaknula njihova srca jušto pred blagdani va vreme darivanja svedoči broj prodaneh knjig i fila judi ki su strpečno čekali da osobno čestitaju Silvane Milotić i da dobiju njezinu posvetu va svojemu primjerke knjige ka će njin, njihovoj dece ili unukon zavavek ostat za uspomenu.

Čestitkama autorice Silvane Milotić, našemu čakavskemu peru, pridružuje se i celi tim Lovranskega lista i želi njoj još puno inspiracije i da napiše još ku knjigu. More i za veli, kad njoj pisanje već tako dobro gre od ruki.

Čovek ki piše za decu mora bit jednako književni umjetnik kako i saki drugi, a k temu, mora imet na misle da piše za decu. Za decu ni isto pisat kako i za odraslega čoveka. Zač? Dečja poezija poziva na pokret, ona je sva va pokrete, va radnje, va glagoleh, ona je va događajima, tu je ritam, rima, glagoli na kraje, deminutivi, a mej ten velo mesto zauzima i dijalekt. Ovde va našen slučajje to je naše čakavsko narječje, naš domaći zajik, liburnijska ekavska čakavština odnosno taj naš lovranski govor.

prof. dr. sc. Vjekoslava Jurdana

■ Piše: Radovan Trinajstić

Glazbeno putovanje filmskim svijetom

Glazbenici Puhačkog orkestra Lovran tradiciju održavanja **Novogodišnjeg koncerta** u Lovranu uspješno su održali 27. prosinca 2024.

Datum je to kojeg krajem svake kalendarske godine brojna publika i ljubitelji ove vrste glazbe čeka s posebnim nestrpljenjem i zanimanjem. I ta tradicija traje od davne 1973. godine pa sve do sada. Zbog određenih odgoda i nemogućnosti održavanja koncerta zbog nekadašnje dotrajalosti lovranskoga kina, bilo je ovo 38. izdanje ovog željno iščekivanog glazbenog događaja u Lovranu. Raspoložena publika, bez obzira i na dodatne stolice, ispunila je lovransko kino „Sloboda“ do zadnjeg stajaćeg mjesta. Bio je to dodatni motiv i podstrek četrdesetorici pretežito mladih glazbenika da svojim sviranjem daju sve ono najbolje što znaju i umiju. Svi su oni tijekom jeseni strpljivo i uporno vježbali kroz individualne i zajedničke probe, a uvežbavanje za cijeli orkestar finalizirano je trodnevnom „samoizolacijom“ u Staroj Sušici.

KAD FILMASKA GLAZBA ZAMIJENI KINO-PLATNO

Svojom stručnošću i glazbenim afinitetom umjetnički voditelj Boris Mohorić vizionarski je od svog orkestra „izvukao“ maksimum amaterskog glazbenog znanja i umijeća. Kruna tog rada i nagrada za uloženi trud bila je vidljiva od samog početka koncerta. Kvaliteta i ujednačenost svih linija instrumenata rasla je pod njegovim budnim okom i sigurnom dirigentskom palicom iz broja u broj. Zvučnost i harmonija filmskih melodija, od kojih su mnoge dobro znani svjetski hitovi, oduševljavali su publiku dotičući im srce i dušu tijekom gotovo dvosatnog koncerta. Bilo je to vidljivo od prve glazbene numere „Dance movies highlights“ kojom je otvorena ova glazbena večer u kojoj su se u programu našle još skladbe „I Saw Mommy Kissing Santa Claus“, „The Pink Panther“ i „Mambo jumbo“ pa sve do potpurija filmskih uspješnica pod nazivom „Moment for Morricone“ legendarnog talijanskog skladatelja i dirigenta Ennia Morriconea. Oduševljenje publike nije u niti jednom trenutku popuštalo, naprotiv, rastući intenzitet pljeska od skladbe do skladbe bio je najljepša nagrada cijelom orkestru i njegovom vrsnom umjetničkom voditelju Mohoriću za ritmički besprijekornu izvedbu jedanaest vrlo zahtjevnih skladbi.

NAJBOLJE IZ PROTEKLE GODINE I DOBRODOŠLE NOVOSTI

Svoj prvi službeni nastup na Novogodišnjem koncertu imala je nekolicina mladih glazbenika koji su svoju vještinu muziciranja stekli kroz poduku na internom tečaju Puhačkog orkestra Lovran. Uz podosta osobnog uzbuđenja i razumljivu tremu za svoj nastup ove su večeri u lovranskom orkestru uspješno debitirali: Tina Rutar - flauta, Melani Filčić - klarinet, Andrej Smoljan - althorn, Gabrijel Car - truba, Luka Dijan - električna gitara te Ana Ružičić i Ivana Gajzler - udaraljke. Posebne simpatije kod publike izazvala je njihovo predstavljanje te izneseni razlozi zbog kojih su krenuli u svijet glazbe.

Osim filmske glazbe na koncertu je predstavljen i novi CD projekt na kojem je orkestar radio prošlog proljeća. „Dule i POL“ naziv je novog nosača zvuka na kojem su snimljeni aranžmani koje godinama izvodi orkestar zajedno s dugogodišnjim prijateljem Duškom Jeličićem Duletom i grupom „Bonaca“. Aranžmane većine skladbi potpisuje dobro nam poznati Josip Pepi Forembacher, a dva aranžmana i Aldo Foško. Za snimanje je zaslužan Ivo Popeskić, višestruko nagrađivani lovranski glazbenik. Izdavanje CD-a financijski su pomogli Općina Lovran, Grad Opatija i Foto „Luigi“ Opatija.

Lovranskim su se glazbenicima na pozornici i ovom prigodom pridružili najdraži gosti mnogih lovranskih koncerata - Silvana i Duško Jeličić otpjevavši s orkestrom skladbu „Potpourri DJ.“. Kasnije im se pridružio i Dražen Turina Šajeta, koji je osim uloge voditelja programa, i zapjevao u emotivnoj izvedbi skladbe *Dva banja*.

Puhački orkestar Lovran na ovoj tradicionalnoj svečanosti koristi prigodu izraziti zahvalnost i nagraditi svoje članove za njihovu višegodišnju vjernost i ustrajnost u radu orkestra. Tako su prigodne plakete za jubilarnu vjernost orkestru primili: Ivana Ivanić za 10 godina te Marta Tomišić, Nico Stražičić i Val Prelčić - Vuković za 15 godina. Robert Masarić, Tanja Kukuljan i Zvijezdana Klobučar Filčić „sakupili“ su po 30 godina „staža“, dok je Elvis Salamon dobitnik plakete za impresivnih 40 godina vjernosti lovranskom orkestru u kojem svira tenorhorn.

Kao iznenađenje večeri ovoga se puta na pozornici pojavio Tin Rubinić - treći finalist netom završenog kuharskog TV showa MasterChef. Tin je inače član lovranskoga orkestra, no zbog zauzetosti snimanjem ovog puta nije mogao biti u „kadru“ za koncert. Srdačno je pozdravio svoje kolege, a ushićena publika ispratila ga je dugim pljeskom.

Lovranski orkestar zahvalio se svim sponzorima, pokroviteljima i prijateljima, a to su: Općina Lovran, Grad Opatija, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo kulture RH i druge tvrtke i institucije koje su tijekom godine pomagale orkestar u radu ili na nastupima, kojih je u 2024. godini bilo ukupno 42. Zahvaljujući finacijskim potporama orkestru je omogućena i nabavka novih instrumenata pa su tako ove večeri svoju premijernu izvedbu imali jedan alt saksofon i jedan klarinet.

PO UZORU NA BEČKI NOVOGODIŠNJI KONCERT

Kraj koncerta obilježen je nezaobilaznom novogodišnjom čestitkom uz zvukove stoljetne „Toronjere“, svojevrsne lovranske himne, koju su lovranski glazbenici „po užance“ odsvirali oduševljenoj publici, koja im se pridružila pljeskom u ritmu glazbe i tako uzvratila svu pozitivnu emociju koju su tijekom večeri dobivali od nadahnutog orkestra kojega je od početka do kraja maestralno vodio Boris Mohorić. Zabavan je bio i Šajeta uz suvoditeljicu programa – predsjednicu Puhačkoga orkestra Lovran Zvijezdanu Klobučar Filčić, koja je ujedno i „jubilarica“ s trideset godina vjernosti svom instrumentu – francuskom rogu.

O ODJECIMA S KONCERTA

Večer je bila još jedno lijepo glazbeno putovanje lovranskih glazbenika, ovog puta svijetom filmske glazbe. Što na to kaže predsjednica, voditeljica, glazbenica „jubilarica“ Zvijezdana? Kakvi su dojmovi?

Zaista je to bilo jedno lijepo glazbeno putovanje i mislim da je ovo bio jedan uspješan pilot projekt našeg orkestra. Nije mi poznato da smo se ikada do sada odlučili za tematski koncert tako da smo se pribojavili kako će to primiti naša domaća publika. Ne samo da je publika puna dojmova, već smo i mi glazbenici koncert završili puni pozitivne energije, mada smo na sviranje potrošili posljednji atom snage.

Oduševljenje publike je evidentno. Iz godine u godinu podižete letvicu. Lovranski novogodišnji koncert se ne propušta. Je li teško? Što vas pokreće?

Uvijek je teško, ali ne bi bilo zanimljivo u onom glazbenom smislu da nije izazovno. Čudna smo mi zajednica. Zamislite situaciju u kojoj radite po cijele dane i na kraju dana dođete na probu na kojoj stave pred vas hrpu novih i teških nota, a vi nemate više snage. Ponekad „njurgamo“ da ne možemo, svi imamo pravo na trenutak slabosti, no kad postane lako, onda krenemo „njurgati“ da je bezveze i da nam treba nešto teže. Pokrećemo jedni druge, guramo jedni druge naprijed. Tu smo jer volimo ozračje i okruženje koje ovaj orkestar pruža.

Sinergija starijih i mladih glazbenika koji ulaze u glazbene vode se osjeća, okružuje vas pozitivna. Što je ključ uspjeha?

Ključ uspjeha su ljudi, članovi orkestra koji svojim znanjem, iskustvom i talentom „tkaju“ godinu po godinu postojanja i djelovanja ovog stoljetnog orkestra. Svoje su znanje godinama nesebično prenosili na mlade kolege glazbenike koji su se odlučili okušati u ovom „sportu“. Bilo je i onih koji su nam se priključili ili zbog znatiželje ili zbog preporuke, ili su jednostavno bili djeca i rodbina samih članova. Bez novih i svježih snaga teško da bi orkestar opstajao. Zahvalni smo i svim stručnim suradnicima koji su nam godinama pomagali u stručnom osposobljavanju novih glazbenika.

Sigurno ima nekih planova i želja u 2025. Možeš nam otkriti koja bi bila tvoja želja zajedno s orkestrom?

Obično imam jako puno ideja i planova za njih pa im onako suptilno „prodam“ priču. Svakako nam je svima najveća želja zajedničkim snagama i dalje održavati ovaj orkestar na životu i uspješno koračati dalje u svijetu glazbe. **Ove si godine među „visokim“ jubilarcima, 30 godina vjernosti orkestru. Koja je to magija koja tebe i sve vas jubilarce s impresivnim brojem godinama „staža“ tako snažno veže, pokreće i motivira sve ove godine?**

Kad se u glazbu krene s 10 godina, kao što je i većina kolega glazbenika koji broje 30+ godina „staža“ u glazbi, onda s glazbom srastete, ona postane dio vaše svakodnevnice i ništa nije teško. Glazba tada više nije nešto na što vas netko prisiljava, nego nešto što je sastavni dio vašeg života. Usudila bih se to usporediti s nedjeljnim svetim misama u smislu redovitosti. Tako u orkestru znamo da su probe tijekom tjedna, primjerice utorkom i četvrtkom, pa se u te dane nastojimo osloboditi od ostalih obveza kako bi se prepustili glazbi i međusobnom druženju. Nema tu magije, to je jednostavno dio nas i način života koji smo odlučili prihvatiti i tako živjeti. S vremenom, odnosno s godinama postaje teže, ali ja uvijek kažem, gdje ima želje i volje, ima i načina. **S predsjednicom orkestra razgovarala Silvana Stiglič**

Klavir i ja

Bil je to čudesni pondejak. Sunce se skrivalo zad beleh oblacić i sako toliko mi namignulo, a mane je dočekalo jeno vedro i veselo lice, oče pune smeha i tepal glas: „Dobar dan, kako ste?“ Dugo me niki ni tako srdašno dočekal. Falila je samo klavirska pratnja.

Moja sugovornica je gospa **Vjera Lukšić**. Sedele smo va lovranskoj kavane i povedale, čakulale kako da se poznamo sto let, a zapravo smo prvi put skupa popile kafe. Štorija nas je pejala i va Dalmaciju, i va Slavoniju, njazlila se j po Reke, zašla va sa naša lepa liburnijska mesta va keh je gospa Vjera Lukšić nastupala s neken zboron. A skoro da i ni zbora kemu ova vrsna klaviristica i profesorica ni podala – ne ruku, nego muziku svojeh prsti – ki se celo njijo živjenje igraju z onemi belemi i črnemi klavirskemi tipkami.

ČUDNI PUTI DO ŽIVOTNE SREĆE

Njija je mater bila Stanka Paškvalin, rojena Šibenčanka, učitelica. Kot i jas. Samo je njijo učitelско delo počelo prej Drugega rata, kad je po ondašnjem dekrete morala poč delat tamo kade j trebalo, a ne kamo je morda otela. Ni bilo zbiranja. Tako je učitelica Stanka finila prvo na otoke Krapnje, potle va Debeljake zgor Zadra, i onda su ju jubav i životni put otpejali va Slavoniju. Na kraje, sudbina j otela da pride v Reku. Delo je dobila va škole Mateotti, nekadajnoj vježbaonice moje stare i drage Učitelске školi. Danas ni osnovne ni učitelске školi već ni. Tamo je sada pomorski fakultet. Samo su, i Vjere i mane, na sa ta naša mlada leta ostali lepi spomeni.

Tatu Stjepana Živkovića tokalo je živjenje va Slavonije, va meste Donji Miholjac. Od tuda su se Stjepan, jedan njigov prijatelj i rođak

spravili iskat delo va Francusku. I prišli su do Šibenika. Tu je Stjepan videl mornari va beleh uniformah sa zlatnemi puci i epoletami ke su se luštrile na sunce i to mu se j toliko pijažalo da j šal pitat jenega oficira ako i on more poč va momaricu. Ši, more, rekal mu je oficir, ma kako još ni imel prava leta moral je čekat dokle napuni 17 let i donese dozvolu od roditelji. Prijatelj i rođak su šli za Francusku, a on se j vrnul doma i za leto dan opet prišal va Šibenik kade je odslužil vojni rok va ondašnjoj kraljevskoj mornarice. Va Šibenike je Bog otel da Stjepan trefi Stanku. Se drugo je storila jubav. Mladi su se oženili i šli za Slavoniju. Gospa Stanka je delala va Alilovcima i Pleternici kako učitelica, a tata Stjepan je šal va rat. Onda se prvo rodila Vjera, a vaje za njun prišal je i njiji brat. Kad je rat finil, 1945. leta, tata je dobil delo va 3. maje v Reke, a mama va škole i onda se sen živjenje promenilo. Ravnu Slavoniju, prašni sokak po ken se takala bala krpenjača, tekle bose nogi i igrale dečje igri, kot i se slavonske užanci zamenilo je plavo more, grezi kamik, jaka bura, mokro jugo i prva škola...

DVA RADNA VEKA KUNPANJANA Z MUZIKUN

Vjera je postala školanka.

Mama je jako lepo kantala, kako ča je trebala i saka učitelica va to vreme, i upisala je svoju hčer va glazbenu školu da se mala navadi sost klavir. A klavir se mora počat vadit rano, najkašneje va drugen razrede, poveda mi gospa Vjera. „Sva djeca se igraju vani, a ja moram vježbati,“ govori i smeje se. Smejen se i jas, aš od onda pa se do sada, a to je više od sedandeset let ona sakega dana sedi za klaviron i sope. To su dva radna veka provedena va društve s klavironom.

Va isto vreme kad je finila osmi razred bil je kraj i nižoj glazbenoj škole. Za srednju glazbenu se morala odlučit sama, a za gimnaziju su odlučili stariji.

Tako sam završila osam razreda osnovne, četiri gimnazije i deset razreda glazbene, to su dvadeset i dvije svjedodžbe, "veselo poveda gospa Vjera. I nastavlja: „Sjećam se vremena kada sam dolazila u razred moje majke da bih s učenicima pjevala i naučila ih neke novije pjesmice umjesto nje. I to mi se sviđalo. Vjerojatno je tu proradio onaj majčin učiteljski genić pa sam upisala i završila Glazbenu akademiju u Ljubljani i to klavir kao završni studij i postala profesorica klavira i glazbene kulture. S tim obrazovanjem u to vrijeme nije bilo lako dobiti stalan posao. Ja sam imala sreću. Malo sam radila na zamjeni i poslije nekog vremena dobila sam stalan posao na srednjoj Glazbenoj školi „Ivan Matetić Ronjgov“ u Rijeci. Na njoj sam ostala do posljednjeg radnog dana, pune 43 godine. Predavala sam sve što je trebalo od povijesti glazbe do solfeggia, radila s ljubavlju s učenicima cijelog radnog vijeka. Čak sam od 1976. godine do 1993. bila i voditeljica, potom i ravnateljica škole. To bi danas bilo malo više od četiri mandata. A vrijeme je tako brzo prolazilo... I prošlo.

ČA J SUJENO, NI MINJENO

Vjere je bilo sujeno da baš tu, va Glazbenoj škole v Reke, treffi svoju drugu polovicu, onu mušku. Trefila je Karla Lukšića, mladića ki j studiral obou, zajubila se i oženila. Karlo je kot oboist celi radni staž, seh 40 let, sopal va Kazalište Ivana pl. Zajca. Bila su to drugačija vremena kad je seh naprvo nosil entuzijazam. Onako mlad, zanesen z muzikun, va kazalištu je storil i puhački kvintet pa kad nisu imeli večernju kazališnu prestavu nastupali su negdere kako kvintet. Bila su to za dušu zlatna vremena.

Ale, njjin je i doma kuća bila puna muziki. Teh mlajeh let nastupali su Vjera i Karlo skupa kako duo, jeno vreme s prijateljicun i kako trio, a voleli su muziku Bacha, Vivaldija, Händela, ma sa barokna muzika njjin je, rekla bi Vjera, oplemenila dušu.

JENA VELA PRIJATELSKA MUZIČKA „OBITELJ“

Kroz tako bogato muzičko življenje čovek upozna puno judi, mej kemi su bili i oni keh današnje generacije više ne moru poznavat, ale jih zato nepozabjena muzika i ono ča su nan pustili vavek sponova oživjuje. Takovi su spomeni jako lepi, a gospa Vjera s puno toplini i poštovanja govori o temu vremenu, kot da bi na priliku, kad se kot školanka sretala s bardon naše narodne muziki, ki j prehodil sa istrijska i bodulska sela da bi na kraje va Leprince zapisal istarsku skalicu, maestron Ivanon Matetičen Ronjgoven. Njega su ne samo ona, nego i si drugi mladi školani, posebe štimali kad bi ga trefili na hodnike va škole.

Va to su se vreme Vjera i Karlo prijateljski sastajali va Lovrane i s glazbenikon i kompozitoron Josipon Kaplanon. Gospodin Kaplan se volel družiti sa semi muzičari, posebe je rado i mlajeh pital za savjet kad je pisal muziku za nekeh, da ne napiše neš preteško ako je to bilo za decu al za zbor. Pameti, tako Vjera, i rado spominje sa prijateljska imena s kemi je delala, nastupala, kunpanjala se...

Lepe su to uspomeni ke njoj danaska teple dušu. Domišja se Vjera i rečkeh školani. Tu je počel prvo kot školan, a potle kot profesor i Duško Prašelj, miljenik Ivana Matetića Ronjgovega, pa Saša Matovina, ki j danaska voditelj vrsne muške i ženske klapi Kastav, Slavko Sekulić ki va Lovrane kreira kulturu, bračni par Kristina i Robert Kolar; ona je danas jena od najboljih sopranistic, a on bariton rečkega teatra, još kot školan gostoval je i Stjepan Hauser; danas vrhunski violončelist i puno drugeh... Spomenule smo samo nan najbliže i najpoznateje. AVjera zna skoro za sakega školana kade je i ča dela danas. Nekadajna prijatelstva, kot ča j bilo ono mej Karlon i Josipon Kaplanon, bilo je iskreno i duralo j čuda let, a takova se druženja s puno ljubavi vavek pamete.

Najveća Vjerina radost bila je gledat saku prestavu va rečken teatre va ken je poznala sakega glumca i pjevača, sakega svirača s kemi je sopal i njiji oboist. Bile su to nepozabjene večeri... I privilegija bračnega živjenja, ako se to tako sme reć.

SVIRAČKO ISKUSTVO I DANAS NJOJ TEPLI I OBOGAČUJE DUŠU

Danas je Vjera sama, ostala je udovica, ne prati je više njiji dragi oboist, ali ju prati njiji klavir. Saki dan, kad se na tiho prišujaju spomeni, ruki same poišču one bele i črne tipki spod keh se raja muzika samo za dušu. Kroz prsti njoj šapiću najdraži kompozitori i više ni sama. Tako je njijo životno i sviračko iskustvo saki dan još se bogateje.

Večer ju čeka nastup z neken pjevačken zboron. A teh je zbori kroz pasana leta bilo puno. Poveda Vjera kako je va Zajednice Talijana v Reke na klavire pratila tri zbora odjedanput puneh dvajset let, a prej tega, i ne baš oven redon, redali su se: zbor Jedinstvo, Jeka Primorja ku je vodil Duško Prašelj pa zbori Drenova, Zamet, Korezin Grobnik, Matko Laginja s Klane, Luštrij s Kostrene, Omišalj... Va jeno vreme je, pul sega sakidajnega dela, kako klaviristica pratila osan zbori pa j užala s jene priredbi teć na drugu aš su po dva nastupa bila va jenen dane.

Danas na klavire prati samo dva pjevačka zbora i to va Lovrane Mješoviti pjevački zbor Lovor; a na Viškoven Pjevački zbor Halubjan. Kako su provi dva puti na tjedan, to njoj je jušto dosti za popuniti šetemanu. Ono malo vremena kad ni provi ni nastupa gre svojmu bratu i njigovoj familije h Matujan i veselo njjin pasa dan.

Provi i nastupi sa saken su ju zboron pejali va neko drugo mesto, tako da je upoznala celu Istarsku i Primorsko-goransku županiju. **Ni mesta, govori Vjera, va ken se ni čulo našu pjesmu i njiji klavir,** a s nekemi zbori pasala je i pol Europi, upoznala najljepji gradi i koncertne dvorani, a posebe su njoj dragi nastupi va prelepeh crekvah. Takov je bil i zadnji tradicionalni Božični koncert va crekve svetega Jurja va Lovrane, a već se parićuju i za Vazmeni koncert.

Pjevački zbori su danas se manji, puno jih je prestalo i delat, od puno njih su ostale lih klapi al kunpanije, i to je vela škoda. Najveća je škoda ča zbarsko kantanje ni popularno mej mlademi. Jubav za takovu sortu muziki mora se počel razvijat još va osnovnoj škole. Mladeh treba odgojit da vole muziku aš muzika spada va opću kulturu.

Mej ten se i muzika promenila. I vreme se promenilo. Naviki i delo su se promenili. I niš ni više kako j nekada bilo. Samo se vrednost ozbiljne glazbi starih majstori ni nikada promenila. Njiha je bogatija vječna.

Tako se to radi i uživa

Nakon što je 2023. godine **Zajednica Talijana Lovran** s brojnim događanjima dostojno obilježila 30. obljetnicu postojanja, istim su žarom i aktivnostima nastavili „ploviti“ i djelovati u 2024. godini. Osvrt na te aktivnosti u svom godišnjem izvješću iznio je članstvu njen predsjednik Igor Prodan na tradicionalnoj predblagdanskoj svečanosti i druženju u njihovim prostorijama.

Pa krenimo redom „nabrajati i prebrojavati“ što su članovi Zajednice Talijana Lovran (u daljnjem tekstu ZT Lovran) činili tijekom četiri godišnja doba protekle godine.

NI U ZIMI SE NE MIRUJE

Na početku 2024. godine član ZT Lovran Jerko Gudac dobio je posebno priznanje na tradicionalnom 56. natječaju „Istria Nobilissima“ koji organizira Talijanska unija Rijeka i Narodno sveučilište iz Trsta. Dobivena plaketa predstavlja priznanje za višegodišnje sudjelovanje na prigodnim fotografskim natjecanjima.

U povodu Dana žena u lovranskom kinu „Sloboda“ održan je koncert Sergia Pavata s pratećim sastavom *L'Orchestra Istriana*. Nastup glazbenika iz Poreča oduševio je mnogobrojnu raspoloženu publiku s poznatim talijanskim skladbama iz prošlih vremena te šarmantnim vođenjem kroz program samog pjevača na istrovenetskom dijalektu.

PROLJEĆE POKREĆE

Sredinom ožujka lijepo uređen prostor multifunkcionalne dvorane ustupljen je Turističkoj zajednici općine Lovran za održa-

vanje stručno-edukativnog predavanja za lovranske iznajmljivače, vlasnike vila, apartmana i kuća za odmor. Bili smo počašćeni takvim upitom TZ Lovrana i drago nam je da postoji ta uzajamna suradnja.

U povodu Dana Općine Lovran 27. travnja u Lovranu su boravili predstavnici talijanskog grada Codroipo koji je pobratimljeni grad Grada Bleiburga, pobratima Općine Lovran. Općina Lovran organizirala je za sve uzvanike iz njihovih pobratimljenih gradova cjelodnevni program, kojemu su se, u pratnji predstavnika Zajednice Talijana Lovran, priključili i predstavnici Codroipa. Budući da je to bio njihov prvi službeni dolazak u Lovran, s oduševljenjem su pratili program koji je obilovao interesantnim razgledima kako punktova u Lovranu tako i posjetima bližjoj okolici (OPG Maćuki u Poljanama).

Početkom svibnja u prostoru ZT Lovran održana je svečanost povodom završetka još jednog ciklusa tečaja talijanskog jezika kojeg je vodila prof. Elia Filinić. Tečaj je uspješno pohađalo tridesetak polaznika u dvije grupe - početnika i naprednih, kojima su za njihov trud uručena posebna uvjerenja o pohađanju tečaja.

Hvalevrijedan čin odvio se krajem svibnja kada se dvadesetak članova odazvalo radnoj akciji uređenja okućnice sjedišta ZT Lovran. Obrezano je preraslo raslinje i okolno zelenilo, a očišćeno je i dvorište.

VA DIHE MORA I LJETNE NOTE

Povodom proslave Dana Republike Italije, 7. lipnja, član Zajednice Talijana Lovran Valter Tripar postavio je u *Kući lovranskoga*

guca izložbu svojih likovnih radova pod nazivom „*Va dihe mora*“. Izloženi radovi u tehnici ulja i akvarela prikazali su primorske motive našega kraja. Na otvaranju izložbe govorili su u ime domaćina Igor Prodan te predsjednik Talijanske unije Rijeka Maurizio Tremul. Izložbi je nazočio i predsjednik Vijeća Talijanske nacionalne manjine PGŽ-a Mauro Graziani. Tijekom dva tjedna izložbu su razgledali brojni ljubitelji likovne umjetnosti.

Sredinom lipnja nekoliko je članova sudjelovalo na tradicionalnom susretu koji godinama organizira ZT Opatija u restoranu Kinkela u Bregima. Uz domaćina i članove ZT Mošćenička Draga svi su se sudionici aktivno uključili u boćanje, igru briškule i trešete te igre s obručima. Susret je bio zabavan uz puno smijeha i ugodnog druženja.

U srcu sezone lovranska ZT organizirala je na Trgu svetog Ivana impresivan koncert Sergia Predena „*El Gato e le volpi*“, kojom se prigodom ovaj rovinjski bend pokazao kao vrsni interpret talijanske tradicijske glazbe uz recital na rovinješkom talijanskom dijalektu, koji je osmislila poznata glumica Rosanna Bubola, a posvećen je mnogim sjećanjima, odlascima i oproštajima. Brojna publika oduševljeno je pljeskom nagrađivala izvođače tijekom ovog jedinstvenog i nezaboravnog glazbeno-scenskog događaja te srpanjske tople lovranske noći.

Turističkim brodom „Monsun“ 150 članova Zajednice Talijana iz Lovrana, Kutine i Lipika krenulo je 10. kolovoza na izlet na otok Cres gdje su ih dočekali domaćini Zajednice Talijana Cres. Bila je to prigoda za međusobno upoznavanje i druženje članova više udruga te za razmjenu

iskustava i planiranje novih susreta. Predstavnici Lovrana iskoristili su priliku za posjet svojoj nekadašnjoj predsjednici Loredani Bressan. Ovom susretu nazočio je i predsjednik Izvršnog vijeća Talijanske unije Rijeka Marin Corva.

JESEN BOGATA DOGAĐANJIMA I AKTIVNOSTIMA

Krajen rujna troje članova ZT Lovran: Eligio Janjetić, Fausto Abram i Davor Kukuljan nastupili su u Lipiku na 3. boćarskom turniru Zajednica Talijana s područja Hrvatske na kojem je sudjelovalo jedanaest ekipa.

Na poziv ZT Malog Lošinja tridesetak članova ZT Lovran boravi krajem rujna u dvodnevnom posjetu na otoku Lošinju. Boravak je iskorišten i za posjet fascinantnom Muzeju Apoksiomena pri kojem su izletnici imali priliku upoznati se s postupkom otkrivanja i restauriranja brončanog kipa grčkog atleta starog više od 2000 godina koji je pronađen na morskom dnu lošinjskog akvatorija 2016. godine. U večernjim satima u hotelu „Aurora“ upriličen je susret članova ZT Mali Lošinj, Lovran i Umag. Dva člana ZT Lovran, Valter Tripar i Jerko Gudac, postavili su u predvorju hotela prigodnu izložbu fotografija i likovnih radova, a članovi ZT Umag zajedno s domaćinom ZT Mali Lošinj pobrinuli su se za vrlo zanimljiv i raznovrstan glazbeno-scenski program. Bilo je to vedro i ugodno druženje stotinjak članova iz tri udruge.

U vrijeme održavanja tradicionalne lovranske „Marunade“, ZT Lovran bila je domaćin, a Talijanska unija Rijeka organizator trodnevnog seminara za predsjednike Zajednica Talijana Hrvatske i Slovenije. Svi sudionici seminara, njih četrdesetak, bili su smješteni u hotelu Excelsior, dok su predavanja bila u prostorijama udruge. Ovaj susret imao je za Lovran i turistički učinak, a sudionici seminara mogli su okusiti najslasniji jesenski plod – lovranski marun.

Sredinom listopada u prostoru ZT Lovran održano je književno veče talijanske spisateljice Anne Volpe kojom je prigodom predstavljena njezina knjiga „Anima e versi“.

Na 31. sportskim igrama u Poreču nastupilo je 10 članova iz ZT Lovran, a natjecali su se u boćanju, tenisu i igri trešete. Zapažen rezultat ostvarila je mlada Lucia Žagar u tenisu u kategoriji do 30 godina starosti te osvojila 1. mjesto, dok je Suzi Viskić, također u tenisu, u kategoriji iznad 30 godina osvojila 3. mjesto.

Svoj program rada i aktivnosti ZT Lovran upotpunila je početkom studenog ekskurzijom s 50 članova u Furlanijsko-Julijsku krajinu. Cilj putovanja bio je grad od oko 11.000 stanovnika - Cividale del Friuli nedaleko Udina. Grad, poznat po brojnim ranokršćanskim kulturnim spomenicima, plijenio je zanimanje članova ZT Lovran dok su ugodnom šetnjom

razgledavali znamenitosti ovoga gradića poput oktogonalnog baptisterija i kapele samostana Santa Maria in Valle s drvenim korskim klupama iz 14. stoljeća što je sve pod zaštitom UNESCO-a. Šarm ovog gradića ogledao se i u nekoliko trgova koje se posjetilo.

Sredinom studenog na redu je bila još jedna „sportska“ aktivnost. Članovi udruge odazvali su se pozivu za sudjelovanje na tradicionalnom kartaškom turniru u opatijskoj sportskoj dvorani „Marino Cvetković“ koji je organizirala ZT Opatije. U igri trešete naše iskusne članice Blaženka Stepanić i Neda Dakić osvojile su 2. mjesto.

S obzirom na smjenu u Generalnom konzulatu Italije u Rijeci, nova generalna konzulica Iva Palmieri posjetila je krajem studenog Općinu Lovran gdje su ju svečano dočekali načelnik Općine Lovran Bojan Simonič, predsjednik ZT Lovran Igor Prodan, predsjednik Vijeća talijanske manjine općine Lovran Valter Tripar te pročelnica Elvira Jović Ban. Susret je protekao u prijateljskom ozračju uz potvrdu dobrih odnosa s Generalnim konzulatom Italije u Rijeci pri čemu je izražena želja da se takva suradnja nastavi i u budućnosti.

PROSINAČKA BLAGDANSKA DOGAĐANJA

Kraj godine tradicionalno je rezerviran za posjet sajmu u Trstu, koji se dugi niz godina priređuje uz blagdan sv. Nikole. Sajam je svojim raznovrsnim asortimanom robe, božićno-novogodišnjim artiklima i prigodnom dekoracijom privukao i ove godine pedesetak članova ZT Lovran. U prosincu je organizirana i završna svečanost u vidu godišnje skupštine koju su svojim nastupom uljepšali najmlađi iz talijanske grupe Dječjeg vrtića Lovran sa svojim pjesmama i recitacijama, koje je za ovu prigodu s mališanima uvježbala „maestra“ Marta Komljenović. Posebno veselo izazvao je dolazak najdražeg gosta - Svetog Nikole, koji je donio darove za svu djecu. U glazbenom dijelu nastupio je David Danijel pobrinuvši se i ovoga puta za veselu blagdansku atmosferu.

Kraj godine obilježen je još jednim posebnim gostovanjem. Naime, 28. prosinca u općinskoj vijećnici u Lovranu upriličen je svečani prijem za talijanskog veleposlanika u Zagrebu Paola Trichila, koji je u pratnji predsjednika Izvršnog vijeća Talijanske unije Rijeka Marina Corve posjetio Općinu Lovran. Dobrodošlicu na dočeku poželjeli su visokim gostima načelnik Općine Lovran Bojan Simonič, predsjednik i član Odbora za međunarodnu suradnju Općine Lovran Branislav Petković i Vanja Tancabel te ispred ZT Lovran Igor Prodan i Valter Tripar. Nakon što je od strane domaćina veleposlanik Trichilo upoznat s poviješću i gospodarskim razvitkom te

snagom turizma Lovrana i okolice, domaćini su istaknuli i nekoliko značajnih i zahtjevnih projekata koje imaju u planu za blisku budućnost. U razgovoru su pohvaljene suradnje sa susjednom Italijom kroz pobratimljeni grad Castel San Pietro Terme te općine Codroipo i Mira. Susret je zaključen obostranom željom za jačanje međusobnih kulturnih i institucionalnih veza s posebnim naglaskom na zaštiti talijanskog jezika kroz rad i aktivnosti manjinskih udruga na liburnijskom području.

Kako to obično biva, nakon jedne ovako uspješne i programski bogate godine za Zajednicu Talijana Lovran, prvog dana nove 2025. godine članstvo je sustigla tužna vijest da ih je u 86. godini života napustila Irenea Contus, dugogodišnja članica i jedna od suosnivačica ZT Lovran čiji će dugogodišnji rad i angažman ostati trajno utkan u sjećanjima brojnih prijatelja.

Sa željom da se rad i aktivnosti Zajednice Talijana Lovran i nadalje odvijaju uzlaznom putanjom, odnosno da se članstvu ponudi uvijek nešto novo, njegujući tradiciju i vrijednosti koje imaju za cilj, predsjednik Igor Prodan s optimizmom gleda u budućnost. Planove i novitete neće zasada još otkrivati, no i ovom prilikom izražava zahvalnost institucijama koje financijski podržavaju rad Zajednice Talijana Lovran i time omogućavaju osmišljavanje i provođenje sadržajno raznolikog programa, a to su: Talijanska unija Rijeka, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH, Primorsko-goranska županija, Općina Lovran i Turistička zajednica općine Lovran.

Ne možeš daleko stići dok god ne učiniš nešto dobro za druge

Postojanje Lions Cluba i djelokrug njegovog rada i aktivnosti za mnoge je nepoznanica. Stoga u ovom uvodnom dijelu želimo pojasniti što rade i čime se bave Lions klubovi. Na području Lovrana već dva desetljeća djeluje **Lions Club Quarneroli Lovran** pa je razgovor s njihovim predstavnicima najbolji način njihovog upoznavanja.

KAKO I ZAŠTO JE ZAPOČELO OSNIVANJE LIONS KLUBOVA

O povijesti nastanka Lions klubova upoznao nas je predsjednik lovranskog Lions Cluba Quarneroli **Vilim Sanković**:

- Prvi osnivački sastanak održan je 7. lipnja 1917. godine u Chicagu. Nedugo zatim održana je u Dallasu nacionalna konvencija Lions klubova kojoj je prisustvovalo 36 predstavnika iz 22 kluba iz 9 američkih država. Za prvog predsjednika izabran je dr. William Perry Woods iz Indiane, a začetnik i osnivač Melvin Jonas izabran je za tajnika ove udruge na kojoj aktivno ostaje sve do svoje smrti 1961. godine. Jedan od ciljeva ove udruge odudarao je od svog vremena, ali je ostao temelj Lions klubova širom SAD-a, a kasnije i u drugim državama svijeta. Danas Lions Clubs International broji u svijetu oko 1,4 milijuna članova u više od 47.000 klubova u 210 država svijeta na svim kontinentima.

Članovi Lions klubova koriste svoje slobodno vrijeme, vještine i dobru koju sakupljaju sredstva koja kasnije doniraju u svojim sredinama. Njihova misija je pomagati onima kojima je pomoć najpotrebnija, promicati solidarnost i humanost te podržavati lokalne zajednice. Međunarodna udruga Lions klubova je najveća humanitarna organizacija koja je povezana s Ujedinjenim narodima i bila je pozvana od UN-a i Zdravstvene organizacije na sakupljanje donacije za međunarodni program očuvanja vida.

MISIJA LIONS KLUBOVA

Od osnivanja do danas djelatnost Lions klubova proširila se na mnoge teme i područja koja su svakim danom sve prisutnija i aktualnija u svijetu. O čemu se točno radi u nastavku naše priče Vilim Sanković nam pojašnjava:

- Glavna i prepoznatljiva misija sljedećih godina je borba protiv dijabetesa jer broj oboljelih ljudi raste i ta se bolest svrstava u sam vrh

bolesti čovječanstva. Lions klubovi provode i permanentnu borbu protiv sljepoće i slabovidnosti koja je posljedica dijabetesa. Borba protiv sve prisutnije gladi u svijetu je također jedna od zadaća Lions klubova kao i očuvanje i zaštita okoliša, a to je opet povezano s pojavom klimatskih promjena. Nadalje, jedan od zadataka je i stalna briga i pomoć djeci oboljeloj od karcinoma i posvećenost mladeži i djeci putem programa *Lions Quest*. Humanitarna pomoć Lionsa kroz fondacije LCIF godišnje iznosi više od 30 milijuna dolara pomažući u svim krajevima svijeta.

LIONI HRVATSKE I NJIHOVE AKTIVNOSTI

Počeci nastanka Lions klubova u Hrvatskoj vezuje se uz razdoblje osamostaljenja i stvaranja Republike Hrvatske devedesetih godina prošlog stoljeća. O tome nam govori tajnica lovranskog Lions Cluba Quarneroli **Tanja Janković**:

- Prvi Lions Club u Hrvatskoj osnovan je u Dubrovniku 25. listopada 1990. godine i zove se Lions Club „Sveti Vlaho“. Nakon toga intenzivirao se Lions pokret u našoj domovini pa danas u Hrvatskoj brojimo 56 klubova s 1182 člana. Hrvatski Lionsi dobili su i vlastiti Distrikt (D-126) 2. veljače 1994. u Dubrovniku i on je podijeljen na 4 regije, koje se, zbog brojnosti klubova, dijele u više zona. Na razini Distrikta (savez udruga Lions klubova) ostvarene su brojne donacije, kao za očnu banku, za opremanje parka medicinske rehabilitacije Thalassoterapije u Crikvenici, za izgradnju centra za obuku pasa vodiča za slijepu osobu u Zagrebu te za opremanje škola u Gunji nakon katastrofalne poplave kao i brojni drugi projekti. Procjenjuje se da doprinos Lionsa u Hrvatskoj iznosi u donacijama više od 5 milijuna eura, s kojim su sredstvima opremljene bolnice, škole i brojne udruge i institucije za invalide i građane.

Lionsi Hrvatske danas svoje aktivnosti razvijaju kroz distrikturne projekte kao što su „Poster mira“ – međunarodni natječaj s porukom mira svijetu kroz dječje crteže, „Grand prix“ – glazbeno natjecanje mladeži, natječaj za najbolju fotografiju te najveći projekt međunarodne regate „Jedrima protiv droge“ uz sudjelovanje inozemnih Lions posada. Pored ovih projekata postoji i *Lions Quest* program za razvoj mladih s područjem djelovanja na sprječavanju bullinga i ovisnosti o drogama kao i sprječavanju nasilja i konfliktnih situacija. To je program za poučavanje društvenih vještina, izgradnju karaktera i učenje o vrijednostima u društvu.

AKTIVNOSTI LOVRANSKIH LIONSA POSEBNE, DRUGAČIJE I VRLO KORISNE

Nastanak Lions Cluba „Quarneroli“ Lovran opisao nam je dugogodišnji član i povjerenik za „Quarnerole“ **Edi Kišić:**

- Lovranski Lions Club „Quarneroli“ osnovan je 15. travnja 2003., a 16. travnja 2007. postao je dio Lionsa Hrvatske. Danas broji 22 člana. Klub djeluje na postulatima međunarodne organizacije Lions Clubs International promovirajući volonterizam te davanja svog doprinosa potrebima kroz organizaciju raznih akcija i predavanja. Posebnost nam je snažno promoviranje povijesne pomorske baštine ovoga kraja na koju možemo biti ponosni. Ime Quarneroli dodijeljeno je klubu u čast slavni pomoraca našega kraja, koji su činili svjetski poznatu austro-ugarsku znanstveno-istraživačku ekspediciju osvajanja Arktika (1872/1874), a sve s ciljem trajnog očuvanja od zaborava tog povijesnog događaja.

Nadalje, lovranski Lionsi, u borbi protiv očnog glaukoma, organiziraju godinama u sklopu „Marunade“ besplatno mjerenje očnog tlaka. Članovi kluba su u više navrata sudjelovali i u humanitarnoj regati „Jedrimo protiv droge“, a prošle je godine DVD Lovran putem natječaja dobio iznos od 2.000 eura za dogradnju vježbališta za najmlađe i izgradnju malog vatrogasnog tornja. Naš klub tradicionalno krajem svake godine, a u suradnji s lokalnom zajednicom, osigurava pomoć potrebitim osobama s područja Općine Lovran. U svrhu senzibiliziranja javnosti za aktualne teme prošle smo godine organizirali u Galeriji Laurus predavanje pedijatrice i subspecialistice pedijatrijske hematologije i onkologije Senke Šerif, dr. med. na temu „Maligne bolesti u djece“, kao i predavanje dr. sc. Lea Jonjića, dr. med. dent. o stresu i njegovom utjecaju na zdravlje.

Povodom obilježavanja 20. godišnjice postojanja Lions Cluba Quarneroli Lovran prošle godine u studenom u lovranskom je kinu organiziran dobrotvorni *stand up* nastup komičara Marine Orsag, Tihomira Paravine i Igora Drlje. Ostvareni prihod od prodanih ulaznica u iznosu od 2.000 eura doniran je lovranskom Domu za nezbrinutu djecu „Ivana Brlić Mažuranić“.

Kao što smo već prethodno naglasili, poseban značaj u svojim aktivnostima lovranski Lionsi daju promoviranju priče o povijesnoj baštini ljudi s područja Liburnije, odnosno pomoraca koji su te davne 1872. godine sudjelovali u ekspediciji istraživanja Arktika. U tom smislu zajedno s Općinom Lovran u lovranskoj je kuli postavljena stalna izložba koja zorno prikazuje Quarnerole i njihov hrabri poduhvat. U starogradskoj jezgri Lovrana organizirali smo i postavljanje spomen ploče Vicku Palmiću, Lovrancu koji je sudjelovao u ovoj povijesnoj ekspediciji. Njihova priča ne smije pasti u zaborav jer ti hrabri ljudi rođeni na obalama Kvarnera ostavili su neizbrisiv trag u pomorskoj povijesti. Quarneroli su bili vrsni pomorci, iznimno otporni na sve nedaće i teške uvjete, disciplinirani i sposobni zadržati mir i u kriznim situacijama.

OPTIMIZAM I ANGAŽMAN LOVRANSKIH LIONSA

Za kraj ovog razgovora osvrnuli smo se i na planove za budućnost lovranskog Lions Cluba Quarneroli. Na tu temu **predsjednik Vilim Sanković** govori s optimizmom:

- Namjera nam je nastaviti s radom i organizacijom tradicionalnih akcija, a sve u skladu s našim mogućnostima. U planu nam je poticanje na veće bavljenjem sportom, čime se smanjuje rizik pojave dijabetesa. U fokusu nam je i borba protiv konzumacije droga među mladima, za što predviđamo organizirati dobrotvorni košarkaški ulični turnir. Kroz održavanje stručnih predavanja namjeravamo poboljšati skrb o zaštiti lovranskog maruna, a jedna od važnih tema današnjice je i praćenje klimatskih promjena. Ideja je osvjestiti mlade na volonteranje i pomaganje potrebitima na lovranskom području. Namjera nam je svoju aktivnost prezentirati i mladima, a i stalni postav Quarnerola u lovranskoj kuli više približiti najmladima kroz suradnju s osnovnom školom.

Ovim putem pozivamo sve zainteresirane da nam se pridruže sa svojim idejama te svojim angažiranjem daju doprinos zajednici u kojoj žive.

Sjedište Lions Cluba Quarneroli Lovran je u zgradi „Villa Astra“ u Ulici Viktora Cara Emine 11, a kontaktirati nas možete i putem e-mail pošte: quarneroli@gmail.com. Sastanci se održavaju u sjedištu svakog prvog i trećeg ponedjeljka u mjesecu s početkom u 19,30 sati.

Pozivamo vas da postanete član Lions Cluba Quarneroli Lovran jer služiti znači činiti dobro! Potrudimo se svi zajedno da i nas u našoj zajednici vodi jednostavna, ali snažna poruka, u snovima Melvina Jonesa u Chicagu (SAD) začete ideje o međunarodnoj organizaciji Lions Clubs International „**Ne možeš daleko stići dok god ne učiniš nešto dobro za druge!**“

AKO NISTE ZNALI

Godine 1872. pomorci s područja Liburnije, koji su nazvani Quarneroli, sudjelovali su u svjetski poznatoj austro-ugarskoj znanstveno-istraživačkoj polarnoj ekspediciji istraživanja Arktika pod vodstvom kapetana Weyprechta, čime su postavljeni temelji za klimatska istraživanja. Od ukupno 24 člana posade broda „Tegetthoff“, njih 12 činili su mornari s Jadrana. Budući da su ih vode ekspedicije ocijenili kao mornare naviknute na buru, zimske oluje i snijeg, te da nisu skloni piću i da vole šalu i pjesmu, što je za vrijeme boravka u polarnoj noći bilo važno jer ih neće dovesti do depresije. Također su ustvrdili da su to pouzdani i odlučni pomorci koji se ne žale na teškoće.

Ova ekspedicija postala je jedna od najdramatičnijih priča pomorske povijesti. Brod „Tegetthoff“ zapeo je u ledu i njegova se posada nakon dvije godine i tri mjeseca bez broda vratila u civilizaciju. Najspektakularnije otkriće ove polarne ekspedicije bilo je otkriće do tada nepoznatog otočnog arhipelaga sa 191 otokom, kojega su nazvali *Zemlja Franje Josipa*. Na tom arhipelagu od tada postoji *Rt Fiume* i mnogi drugi nama poznati toponimi. Znanstveno ova ekspedicija je preteča istraživanja klimatskih promjena i utjecaja Arktika na ostatak planeta Zemlje.

NAJBOLJE
OD SPORTSKE 2024. GODINE
U OPĆINI LOVRAN

■ Piše: Radovan Trinajstić

Bilanca uspjeha

Tradicionalno je krajem kalendarske 2024. godine održana svečanost u povodu proglašenja **najboljih sportaša Općine Lovran**. Svečanost je održana u kinu „Sloboda“ u nazočnosti brojnih sportaša, njihovih roditelja i prijatelja kao i sportskih djelatnika. Organizator svečanosti bila je Zajednica sportskih udruga Općine Lovran pod pokroviteljstvom Općine Lovran.

Na početku svečanosti nazočne je pozdravio predsjednik ZSU Općine Lovran prof. dr. sc. Tin Matulja i čestitao sportašima na ostvarenim sportskim rezultatima, iskazanom entuzijazmu i trudu te na dostojnom predstavljanju Lovrana na brojnim natjecanjima tijekom godine na domaćem terenu, ali i van granica Hrvatske. Svojom se čestitkom sportašima pridružio i dopredsjednik ZSU Općine Lovran Ivica Škec. Čestitao im je na njihovim uspjesima istaknuvši posebno značaj i doprinos roditelja u kontinuiranoj pomoći koju svakodnevno pružaju svojoj djeci koja se bave sportom. Isto tako zahvala je upućena i Općini Lovran na izdvajanju proračunskih sredstava koja omogućavaju sportašima i udrugama odvijanje njihovih aktivnosti, izrazivši nadu da će tako, ili još i bolje, biti i u sljedećoj godini jer sport to višestruko vraća na korist i ponos cjelokupnoj zajednici.

TOPLI I DUGI APLAUZI ZA SVE NAGRAĐENE

Na podugačkom stolu sjajila su se mnogobrojna priznanja koja su čekala da budu predana u ruke onih, koji su ih zaslužili rezultatima u raznim sportovima i raznim dobnim kategorijama u protekloj 2024. godini. Taj je trenutak spremno čekala i mnogobrojna, u dupkom ispunjenoj kinosvorani udobno smještena publika, koja je tijekom svečanosti nagrađene sportaše obasipala srdačnim aplauzima.

Najboljom sportašicom u 2024. godini proglašena je dvostruka svjetska prvakinja u sportskom ribolovu, članica SRD „Zubatac“ Lovran - **Marina Mavrinc Matulja**, koja je u 2024. godini nastavila sa zapaženim rezultatima. Na državnom prvenstvu u Supetru na Braču osvojila je 4. mjesto i takvim plasmanom zadržala status državne reprezentativke. Kao članica hrvatske reprezentacije u ribolovu na Svjetskom prvenstvu u Peniscoli u Španjolskoj, gdje je po teškim vremenskim uvjetima svojim rezultatima značajno pridonijela osvajanju 4. mjesta.

Za **najboljeg sportaša** u 2024. godini proglašen je član SRD „Zubatac“ Lovran - **Patrik Uhač**, koji je u zadnjoj godini kao junior U16 osvojio 2. mjesto u pojedinačnom natjecanju na Svjetskom prvenstvu u Wexfordu u Irskoj. Na Državnom ekipnom prvenstvu u Lombardi na otoku Korčuli Patrik je ostvario najbolji pojedinačni rezultat, čime je ekipa SRD „Zubatac“ treću godinu za redom postala prvak Hrvatske u kategoriji juniora.

Najbolji sportaš do 21 godine je član Jadrilčarskog kluba „Istra“ Lovran - **Mistral Matulja**, koji je u samom vrhu hrvatskog i europskog jedrenja u disciplini windsurf slalom. U protekloj godini u ovoj je disciplini kao junior postao državni prvak, a u seniorskoj konkurenciji osvojio je 2. mjesto na Državnom prvenstvu. Trenutno drži 6. mjesto na svijetu u windfoilu s prosječnom brzinom jedrenja od 37 čvorova.

U kategoriji **najboljih sportaša juniora do 16 godina** uzrasta proglašen je sportski ribolovac, član SRD „Zubatac“ Lovran, **Mihael Andrejević**. Kao član ekipe juniora lovranskog sportskog ribolovnog društva ostvario je vrhunske rezultate i ekipni je prvak Hrvatske za 2024. godinu. Nastupio je na svim službenim i prigodnim natjecanjima čime je potvrdio konstantu u postizanju visokih rezultata te odličnu sportsku spremu.

Za **najboljeg sportaša Općine Lovran u 2024. godini uzrasta do 12 godina** proglašen je mladi sportski ribolovac - **Deni Sandalj**, također član SRD „Zubatac“ Lovran.

- U kratkom vremenskom razdoblju kao mladi sportaš potpuno se osamostalio, sportski stasao i kroz natjecanja ostvario niz odličnih rezultata što s pravom daje nadu da će u godinama koje dolaze još više napredovati i osvajati nove trofeje – riječi su kojima je od strane svog trenera, a ujedno i spretnog i duhovitog voditelja programa svečanosti, pohvaljen ovaj perspektivni mali ribar prilikom uručjenja nagrade.

Najbolji seniorski dvojac u prošloj godini bili su jadrilčari JK „Istra“ Lovran - **Mistral Matulja i Robin Matulja**, koji su u klasi FD na seniorskom prvenstvu Hrvatske u Cresu osvojili prvo mjesto.

Juniori SRD „Zubatac“ Lovran u sastavu: Patrik Uhač, Mihael Andrejević i Antonio Blažić proglašeni su **najboljom momčadskom ekipom** Općine Lovran. Ovi mladi sportski ribolovci postali su treći put ekipni državni prvaci u kategoriji U16 uz niz drugih uspjeha na raznim natjecanjima duž Jadrana.

Najbolja juniorska ekipa uzrasta do 12 godina bila je **kadetska bočarska ekipa BK „Lovran“** u sastavu: Fernando Mrak, Adrian Pustaić, Enzo Janjetić, Nino Janjetić, Benjamin Rončević, Oskar Kujundžić, Lukas Kujundžić, Vita Kršanac, Ema Dešković, Vita Dešković, Nikola Martinčić, Jure Grgić, Anton Valentin i Ružica Calin s ponosnim trenerom Antonom Bučevićem kojemu je ovo „nta“ generacija mladih bočara koje uvodi u svijet ovog tradicijskog sporta u primorskim krajevima. Ono što veseli je i zanimanje djevojčica za ovaj sport. Bravo za cure!

ZASLUŽENO TRENER GODINE

Voditelj momčadi juniora SRD „Zubatac“ i voditelj klupske škole udičarenja „Mali ribar“ **Ivica Škec** proglašen je za **najboljeg trenera** u 2024. godini. Pod njegovim su vodstvom lovranski juniori postali ekipni prvaci države treći puta zaredom, a i drugi puta zaredom su postali prvaci države u parovima. Pored ovih službenih titula, lovranski su juniori osvojili i čitav niz prigodnih kup natjecanja po Istri i PGŽ-u. Na međužupanijskom prvenstvu u Podgori lovranski mladi ribolovci osvojili su prvo mjesto, a prethodno su slavili i na županijskom natjecanju. „Ulovili“ su sve što se od medalja i trofeja moglo „uloviti“.

USPJEŠNI LOVRANCI IZ SPORTSKIH KLUBOVA VAN LOVRANA

Pojedinačna posebna priznanja za sportske rezultate te doprinos u razvoju kako lovranskog sporta tako i za bavljenje sportom i postizanjem uspjeha u klubovima van Lovrana iz razloga nepostojanja kluba za određeni sport ili jednostavno zbog prelaska sportaša u više „naprednije“ rangove i više jakosne skupine. Pohvale i priznanja primili su: Leon Buršić (Karate klub „Kastav“), Emili Uhač (SRD „Zubatac“), Ena Brandibur (Rukometni klub „Liburnija“ Opatija), Juraj Lencović (Jedriličarski klubovi „Istra“ Lovran i „Galeb“ Kostrena), Antonio Blažić (SRD „Zubatac“), Val Matulja (JK „Istra“), Angela Basan (SRD „Zubatac“), Luka Jovanović i Adriano Janjetić (Pikado klub „Lovran“), Ema Paola Tači (Atletski klub „Ajkule“ Rijeka), Toni Družeta (Atletski klub „Rika“ Kastav), Danijel Špehar (JK „Istra“) i Slobodan Naglič (SRD „Zubatac“).

Posebno priznanje dodijeljeno je i **Učeničkom domu Lovran** za pomoć u organizaciji i održavanju sportskih natjecanja u Lovranu, a priznanje je preuzela ravnateljica Nataša Tomić. Povodom obilježavanja 40. obljetnice postojanja priznanje je dodijeljeno i **Hrvatskom nogometnom klubu „Lovran“**, a preuzeo ga je sportski direktor Zoran Jurčić.

Vrijedna **priznanja** dodijeljena su i **mladim perspektivnim sportašicama** i sportašima koji postižu zapažene rezultate, a to su: Mažoretkinje „Opatijske rivijere“ – Petra Bradčić, Sophia Brubnjak, Natali Škalamera, Molly Šijan, Fani Palmić, Elena Sirotnjak, Nika Železnik, Lina Lazarić i Antonia Sirotnjak, koje su u svojim prekrasnim kostimima ponosno prodefilirale do pozornice i još jednim priznanjem okrunile uspješnu godinu. Priznaje za iznimno zalaganje i rezultate išlo je i u ruke: Angeline Pavinčić (Tenis klub „Opatija“), Chiare Kalokira (Stolnoteniski klub „Opatija“), Luke Pudića (Vaterpolo klub „Opatija“), Lorena Kožula (HNK „Rijeka“), Igora Lazarina (JK „Istra“), Oleksije Miasnykov (JK „Istra“) te Enza Janjetića (BK „Lovran“).

Uz iskrene čestitke svim sportašima na postignutim rezultatima s pravom se nadamo da će svojim trudom i upomošću biti i nadalje uspješni u sportu kojim se bave na ponos i zadovoljstvo svih, posebno svoga grada i, naravno, roditelja.

Ribare ćemo pozdraviti s posebnim pozdravom *Rogi ribaru*, a jedriličarima poželjeti puna jedra vjetrova. S vjetrovom u leđa neka bude sretno i svim ostalim sportašicama i sportašima na borilištima ma gdje bili i sa srcem se za Lovran borili!

Svaka ješka jedna želja...

■ Piše: Radovan Trinajstić

Bližio se kraj kalendarske godine, vrijeme kada se rezimiraju postignuća i rezultati u svim područjima. Posebno su uvijek zanimljivi oni sportski pa smo tako na željno iščekivanoj svečanosti proglašenja **sportaša Općine Lovran za 2024. godinu** u organizaciji Zajednice sportskih udruga općine Lovran doznali da je to sportski ribolovac **Patrik Uhač**, član SRD „Zubatac“ Lovran.

Iza ovog mladog, perspektivnog sedamnaestogodišnjeg sportskog ribolovca brojni su sportski uspjesi, no titula viceprvaka u sportskom ribolovu u kategoriji U16, uzdigla ga je na postojlje sportaša godine Općine Lovran za 2024.

STRPLJIVIM ULOVIMA DO NAJVIŠEG POSTOLJA

Zahvaljujući dopredsjedniku Zajednice sportskih udruga Općine Lovran Ilici Škecu, koji kao tajnik SRD „Zubatac“ s velikim entuzijazmom i preciznošću bilježi svako natjecanje i svaki ulov svojih članova, u nastavku donosimo rezime Patrikove sportsko-ribolovne 2024. godine.

Svaka sezona službenih natjecanja u sportskom ribolovu započinje prvenstvom kluba i to je, uz liječničko uvjerenje, osnova za registraciju natjecatelja i nastup na višim nivoima natjecanja. Na prvenstvu kluba u Lovranu Patrik Uhač osvaja 1. mjesto. Na Međuopćinskom prvenstvu za juniore U16 održanom u travnju u Mošćeničkoj Dragi Patrik Uhač osvaja 4. mjesto pojedinačno, a s Mihaelom Andrejevićem 1. mjesto ekipno. Na Županijskom prvenstvu održanom u Cresu Patrik dobiva vrlo lošu poziciju i sektor i završava na 21. mjestu. U rujnu je uslijedilo međužupanijsko prvenstvo u Podgori, na kojem je nastupilo 48 natjecatelja, i tamo Patrik osvaja 6. mjesto pojedinačno, dok u paru s Mihaelom Andrejevićem postaju prvaci međužupanije. Na državnom prvenstvu održanom u Medveji, Patrik, nažalost, zbog povrede, nije mogao nastupiti i obraniti titulu državnog

prvaka iz prethodne godine. Čekalo ga je svjetsko prvenstvo u Irskoj pa se Patrik morao maksimalno čuvati i zaliječiti povredu. Brzo su došli i studeni i put u Wexford, gdje se uviđa da je Patrik izrastao u pravog natjecatelja, da je spreman za velike napore i promjene u ribolovnim sektorima, pri čemu su mu puno pomogli korisni savjeti izbornika Luke Bučevića i trenera Dilana Milete. Unatoč svim nedaćama koje se tijekom jednog takvog prvenstva događaju **Patrik Uhač postaje viceprvak svijeta u kategoriji juniora.** Zadnje službeno natjecanje u kalendarskoj 2024. bilo je državno ekipno prvenstvo u Lombardi na Korčuli. Patrik postiže najbolji pojedinačni rezultat te daje veliki doprinos juniorima SRD „Zubatac“ Lovran koji treći puta zaredom postaju ekipni prvaci države.

- Budući da Patrika pratim od njegovih samih početaka u sportskom ribolovu, a to je bilo prije gotovo osam godina, odmah se vidjelo da je vrlo motiviran i spreman učiti i napredovati. Kad se uključio u školu ribolova, on je već bio samostalan i imao puno znanja o ribama i ribolovu. Odlazili smo na mnoga natjecanja, upijao je znanja i tehniku od boljih, pratio sve što rade stariji natjecatelji, uvijek uz neku svoju malu, ali originalnu korekciju. Zbog bolesti je uslijedila pauza, morao je preskočiti jednu natjecateljsku sezonu, što mnogo znači za tako mladog natjecatelja. No, Patrik je bio uporan, krenuli smo ispočetka i rezultati nisu izostali. Radili smo puno na organizaciji ribolovne pozicije i brzini rada s ješkom i priborom. Došla je i ta 2023. godina, kada je Patrik na državnom prvenstvu u Puli dokazao svoju kvalitetu i spremnost te postao državni prvak. Taj rezultat ga je izravno uvrstio u Hrvatsku reprezentaciju za 2024. godinu i odveo na svjetsko prvenstvo u Irsku, a svjetska srebrna medalja vinula ga je do najvišeg postolja u Lovranu – sportaša godine Općine Lovran – riječi su to kojima je Patrika ponosno i zadovoljno predstavio njegov prvi trener Ivica Škec.

LJUBAV PREMA MORU I RIBOLOVU NEĆE NIKAD POPUSTITI

Sa sportašem godine Općine Lovran trebalo je, dakako, isto tako malo popričati, ali ne da bi ga pitali da izgovori onu poznatu brzalicu „Riba ribi grize rep“, već da nas upozna kako je on „plivao kao riba“ na svom sportsko-ribolovnom putu, koji je čista magija dok šapuće ribicama i strpljivo čeka da zagrizu ješku.

Upravo tako strpljivo s osmijehom na licu Patrik nam se i predstavlja:

- Rođen sam 2007. godine i od najranijeg djetinjstva more me posebno privlačilo, naročito ribolov. Kako je moja šira obitelj vezana uz more i ribolov, to se na neki način podrazumijevalo, a na koncu je i odredilo moje kasnije opredjeljenje za sportski ribolov. Već s tri godine sam s tatom Davidom krenuo na ribolov u Mošćeničku Dragu gdje sam prvi puta na mulu bacio udicu u more da bih ulovio neku bobu ili malu ušatu. Bilo mi je zanimljivo i uzbudljivo vidjeti živu ribicu na udici. To se u narednim godinama nastavilo odlaskom s barom na ribolov, guštajući na moru i u ribolovu podno Brseča, gdje sam u to vrijeme i živio. Očaravajući krajolik, bezbrižno druženje s morem, mir i tišina prirode ostavilo je neopisiv trag i rodila se ljubav prema moru i ribolovu koja me u potpunosti zaokupirala i vjerujem da neće nikada ni popustiti. Na preporuku mojih roditelja 2012. godine upisao sam se u SRD „Zubatac“ Lovran i od tada sam njihov član. Tu sam se susreo sa svojim vršnjacima, stekao kvalitetne sportske prijatelje od kojih sam „upijao“ prva znanja o sportskom ribolovu. Postepeno sam se uključivao u natjecanja, a s njima su počeli pristizati i prvi rezultati. U početku skromni, mali, ali s vremenom su se sve više uzdizali i postajali sve zapaženiji. To mi je davalo „vjetar u leđa“ da nastavim, ali i bili potvrda da sam odabrao pravi sport.

Učenik sam četvrtog razreda Prirodoslovne i grafičke škole u Rijeci, gdje sam podjednako uspješan kao i u sportskom ribolovu, rekao nam je o svom dosadašnjem životu Patrik Uhač.

PATRIKOV MOTO – REDOVITOST I UPORNOST

Svaki sport uvelike ovisi o kvalitetnim pripremama, treninzima i odgovarajućoj opremi. O njima Patrik kaže:

- Budući da sam još srednjoškolac, moram uskladiti školske obveze i treninge pri čemu, jasno, prapritet ima škola. Do sada je to bilo uspješno, a moram istaknuti da imam i razumijevanje škole za moju sportsku aktivnost. Treninge ribolova prilagođavam svom slobodnom vremenu, uglavnom koristim vikend kada se iz Rukavca, gdje sada živim, spuštam do mora. Mjesta održavanja treninga svaki ribar drži za sebe, ali to je područje našeg Kvarnera. Imam lijepu, korisnu suradnju kao i razumijevanje mojih prijatelja iz kluba, ali posebno i onih starijih iskusnih članova koji mi svojim savjetima i ribarskim trikovima daju potrebna znanja koja primjenjujem na natjecanjima. Od dobro znanih i u svijetu sportskog ribolova poznatih imena to su: Marina Mavrinac Matulja i Slobodan Bobo Naglič. Posebno bih istaknuo i trenera Ivicu Škeca, koji mi je od mojih prvih ribolovnih dana uvijek spreman pomoći, osobito oko detalja i otkrivanja „ribarskih tajni“. Posebno vrijedna pomoć mi je i Katarina Tvrdić iz Kaštela, koja mi je prenijela dosta osobnih ribolovnih tajni. To je nemjerljiva pomoć u svijetu ribolova, koja se najčešće usmeno prenosi, a u natjecanju je izuzetno važna pri ostvarivanju krajnjeg uspjeha. Svima njima upućujem zaista veliku zahvalu. Nadam se nastavku suradnje jer preda mnom su još mnoga natjecanja na kojima ću se, nadam se, moći iskazati i pokazati svoju ljubav i umješnost u sportskom ribolovu.

Redovitost i upornost, kao i u drugim sportovima, ključ su uspjeha, a to je i moj moto. Mjesto ribolova i vrijeme njihovog održavanja međusobno usklađujem i dogovaram, jasno uz poštivanje vremenskih uvjeta. Oni su ponekad teški i bitno utječu na rezultate natjecanja pa zbog toga i taj segment prilagodbe vremenskim uvjetima treba na neki način uvježbavati.

Sve ovo što sam istaknuo ne bih mogao ostvariti bez stalne pomoći i razumijevanja mojih roditelja, tate Davida i mame Valentine. Njihova pomoć i podrška koju dobivam svakodnevno, ali i dodatni impuls šire obitelji, pridonose svakom mom uspjehu. Materijalno opremanje za ribolov, putovanja i natjecanja sve su zahtjevniji i za roditelje i za klub pa je od velikog značaja sponzorska podrška.

IZAZOVI SE NASTAVLJAJU U U21 KATEGORIJI

Protekla 2024. godina za Patrika je bila posebna godina. Uvodno smo govorili o njegovim izvanrednim rezultatima pa na upit što mu svi ti uspjesi i priznanja znače, Patrik pomalo samozatajno kaže:

- Normalno da sam sretan i ponosan na sve njih. Oni su više od nagrada i priznanja. Oni su moja motivacija da tako nastavim i dalje, ali ujedno i obaveza da u tome ne postanem. Potvrđuju mi da sam na dobrom putu sporta kojeg sam odabrao. Znam da ubuduće neće biti lako ni jednostavno, ali ustrajan sam i čvrst u naumu. Radujem se novim natjecanjima i izazovima koji slijede.

Pred Patrikom je nova natjecateljska 2025. godina koja će biti izazovna, koja zahtijeva dobru pripremu, ali uz malu dozu sreće bit će i zapaženijih rezultata. Naime, u 2025. godini Patrik prelazi u višu kategoriju, gdje će nastupiti u dvije kategorije natjecanja U21-obala i U21-brodica. Zahvaljujući postignutom rezultatu na svjetskom prvenstvu u Irskoj zadržao je status državnog reprezentativca, ali sada u kategoriji U21-obala. Patrik očekuje poziv za sudjelovanje na svjetskom prvenstvu u sportskom ribolovu s obale te onda krajem rujna 2025. slijedi putovanje u Peniscolu, u Španjolsku.

Upravo zahvaljujući velikoj pozornosti koja se pridaje aktivnostima i radu s mladima, članovi SRD „Zubatac“ Lovran desetljećima su u svijetu sportskog ribolova u samom vrhu hrvatskog, europskog i svjetskog ranga ovog sporta. Patrikov uspjeh samo je još jedan dokaz tome. U relativno kratkom sportskom „stažu“, sva su natjecanja, od onih početnih do sadašnje kategorije U21, pridonijela Patrikovom sportskom sazrijevanju i stasanju u sve značajnijeg mladog natjecatelja. Na njemu je da strpljivim radom i upomošću nastavi započeti natjecateljski put koji će ga voditi daljnjim uspjesima. Patrikova želja je da uz rezultate i putovanja skupi nova sportska i životna iskustva te da svom klubu podari nove uspjehe.

Kao svojevrsni „kuriozitet“ navodimo da je Patrikova potajna želja okušati se i kao podvodni ribolovac, ali to je za sada plan za budućnost, dakle „na čekanju“. Važno je da bude zdravlja i mladenačkog života, a o daljnjem školovanju još razmišlja. Koja će ideja prevladati, znat ćemo već ove jeseni. Za sada mu želimo puno uspjeha i *Rogi ribaru*, a sve drugo doći će na vrijeme.

Hvala ti, Patrik, što Hrvatsku i Lovran ponosno promoviraš po obalama i morima ma gdje lovio!

U predblagdanskom veselju „da Lovrana fin Duino...“

■ ■ Piše: Rita Linšak

Za kraj godine lovranski su se umirovljenici počastili **izletom u talijanski gradić Duino**. Tog 3. prosinca na put, na koji su krenuli izletnici u dva autobusa, ispratilo je lijepo jutro. Vrijedne organizatorice iz predsjedništva Udruge umirovljenika Lovran, Eda Marković i Jagoda Mrak Simonič, zaželjele su nam sretan put.

Vožnjom kroz Sloveniju stigli smo do Kozine gdje se popila prva jutarnja kava. Svima poznata ruta koja nas je godinama vodila, i još uvijek vodi, do Trsta. Naš današnji cilj je Duino, ljupki gradić od oko 8.000 stanovnika nadomak Trsta, u kojem većina naših umirovljenika nije nikad bila, mada smo oznaku za skretanje za Duino zasigurno zamjećivali vozeći se autoputom prema Palmanovi, Udinama, Veneciji... Ali smo zato na veselicama itekako često pjevali: „Da Trieste fino a Duino go impegnà el mandolino. Amore, amor, amor!“...

DVORAC NA LITICI DOJMLJIVA JE VIZURA DUINA

Duino je povijesni gradić s dvorcem i bastionom. Po dolasku je uslijedio jednoipolsatni razgled ove slikovite kulturne znamenitosti. Dvorac je sagrađen u 14. stoljeću na strmim okomitim stijenama, s nakanom da bude promatračnica koja dominira Tršćanskim zaljevom. Šetnjom njegovim odajama i parkom, koji ga okružuje, dalo se naslutiti da kroz vjekove nikad nije bio nenastanjen. Uživali smo u uredenom interijeru bogate povijesti njegovih stanara. Sve je neopisive ljepote, a nadasve velika vrijednost i značaj leže u činjenici da je sve sačuvano u izvornom stanju. Uspinjali smo se čuvenim stubištem Paladio koje se u središnjem dijelu dvorca proteže kroz sve četiri etaže. Kao takvo, stubište je arhitektonsko remek-djelo. Na etažama su mnogobrojne sobe, saloni, knjižnice, sobe za glazbu. Sve su prostorije tematski opremljene što je svjedočanstvo povijesnih događaja i drugih priča njegovih stanara i prolaznih gostiju. Mnoge su uspomene u slikama i pismima.

U dvorcu su boravile mnoge slavne osobe: austrijska carica Sisi, nadvojvoda Franz Ferdinand, kompozitori Franz Liszt i Johann Strauss, Gabriele d'Annunzio kao i pjesnik Rainer Maria Rilke. Dvorac okružuje veličanstvena panorama od 360 stupnjeva vidljiva s tornja dvorca. Bujna parkovna vegetacija i nasade mediteranskog bilja sugeriraju ljubav za ostavštinom i iznimnu hortikulturalnu brigu. U parku se nalazi i bunker koji je u vrijeme Drugog svjetskog rata izgradila njemačka ratna mornarica (Kriegsmarine). Dvorac je za javnost otvoren 2003. godine i većim se dijelom uzdržava od turističkih posjeta.

Nakon ugodno provedenog vremena u Duinu slijedila je vožnja za Muggiu, mnogima poznata shopping destinacija. Tako se i nama posrećio predbožićni shopping koji je protekao u znaku *panettona*, *prosecca*, *nutelle* i svih drugih talijanskih delicija uz pokoji poklončić za pod bor članovima obitelji.

Odličan ručak u restoranu *Mahnič* na Kozini zaokružio je ovo lijepo, zanimljivo putovanje ispunjeno radošću i predblagdanskim veseljem.

ODJECI REDOVNE GODIŠNJE SKUPŠTINE

Puše bura, rekli bi zdravo vrijeme. I dok valići na moru prebacuju ovčice koje se pjene, mi se vozimo prema Bregima. Restoran „Kinkela“ stoji ponosno na uzvisini s otvorenim pogledom na Kvarner, otoke Krk i Cres.

Redovna godišnja skupština jedna je od aktivnosti Udruge umirovljenika Lovran, a održana je 12. siječnja 2025.

Toplim pozdravnim riječima predsjednica Udruge Eda Marković zaželjela nam je dobar početak nove 2025. godine i predložila dnevni red koji je predviđao i kratko izvješće rada Udruge umirovljenika Lovran za 2024. godinu.

Udruga broji 223 člana, a Skupštini je prisustvovalo 112 članova. Udruga se financira iz članarine i sredstvima Općine Lovran. U 2024. godini realizirana su četiri izleta: Pula i Vodnjan s 95 članova, Otok Krk i Košljun s 86 članova, Hrvatsko Zagorje – trodnevni izlet s 48 članova te Duino u Italiji s 95 članova. Izlete financiraju članovi te sredstvima iz članarina.

U 2024. godini Udruzi je dodijeljen na korištenje i prostor u Društvenom domu Lovran, u svrhu poboljšanja mobilnosti starijih osoba. Povratne informacije su jako dobre. U suradnji sa Županijskim zavodom za javno zdravstvo organizirani su dermatološki pregledi kao i oni vezani uz osteoporozu.

Za rad Udruge u 2025. godini aklamacijom je prihvaćen prijedlog povećanja godišnje članarine na 10 eura. Članstvom u Udruzi omogućene su i neke pogodnosti u vidu popusta na određene zdravstvene preglede, ugostiteljske usluge ili pri kupovini.

Kalendarski smo ušli u zimu, mimijji dio godine, no to se baš ne odnosi i na umirovljenike Lovrana. Oni ne usporavaju, ne zastajkuju, ne miruju, oni idu i gledaju naprijed. U 2025. u planu su četiri do pet novih izleta. Na vidiku je izlet povodom Međunarodnog dana žena, 8. ožujka 2025. Posjetit će se Grožnjan, Poreč i njegova čuvena Eufrazijeva bazilika. S obzirom na povod, na izletu pod motom „Danas ne kuham“, predviđeni su ručak i ples.

Najbrojnijoj udruzi Općine Lovran obratio se i općinski načelnik Bojan Simonič uputivši dobre želje u radu svim članovima Udruge. Zalažući se za dobrobit zajednice Općina Lovran isplatila je svim umirovljenicima, koji su zadovoljili imovinske cenzuse, božićnicu u iznosu od 100 eura, a potrebiti su dobili i božićne pakete.

Valja na kraju istaknuti i hvalevrijedan „potez“ dugogodišnjeg vjernog prijevoznika „Javorike“ u vlasništvu vozača Bože Palmića koji je lovranskim umirovljenicima ovom prigodom poklonio prijevoz do restorana u Bregima. Uz izvanredan menu te ples i zabavu na vesele taktove Silvana Martinčića Salpe na harmonici zaključena je prva ovogodišnja aktivnost Udruge umirovljenika.

Pusta je naručaj stisnula škura noć

■ Piše: Cvjetana Miletić

Prvi mesec od zimi nekada su zvali antonščak po svetemu Antonu Pustinjaku, svecu ki j zibral samotnjačko življenje i bil zaštitnik od blaga. Zato mu j na slikah pul nog narisane praščič, a lve Jardas je zapisal ovako: „Na **Antonju** ne bi za vas svet nijedan zapregal konja ni vola, aš je sveti Anton čuvar od blaga i zavini tega se njegov dan mora pripoznat, pak judi drže blagdan.“

NAJNEMEJO I NAJVESELEJO VREME

Antonja je i danas blagdan, magari se malo drugačije štima. Na današnji blagdan za nas pošne peto godišnje doba i to je vreme karnevala. Najnemeje i najveseleje. Čin zatuli antonjski rog onako štanjo od srca, zbude se si oni ki još nisu poluštrali zvonci, pritegnuli špagi, pripravili monturu, zrihtali krabujosnicu, baltu ofriškali. Vreme je od maškar i zvončari. Prišal je Pust. Ovoletni je dug pa će si prit na svoje. Takovo se pusno vreme juden odvajkad pijažalo. Nekad ga se više štimalo, a danas ga va razneh krajeh dodeluju saki na svoj mod. Rekli bimo da se malo moderniziralo i da j pusno vreme postalo naš novi turistički brend.

Potle Božića, Novega leta i Trih kralji zima se jače stišće, a dan je, užali su reć stari judi, sako jutro duji za petehov kjun. Za potirat grdu zimu, pomoć prirode da se probudi, a od sela i čoveka odagnat zlo i sile nečiste, trebalo se borit. Niš ni prišlo odjedanput. Neki govore da j se počelo još va staren Egipte, kade su va veselju častili Izidu, božicu plodnosti, magije i jubavi, a neš da nan je ostalo i od rimskih svetkovin keh su zvali saturnalije pred petsto i više let. Sa ta vesela dogajanja prezimali su narodi jeni od drugeh i z vremenon ta se j užanca raširila po svete. Tako je prišla i h nan. Tr ki ne bi volel kantat, tancat i smet se, popit, pojist i maškarat se. Najboje od sega je to ča čovek onako maškaran more kritikati i prijatela i suseda, i politiku i vlast, a da se nikemu ne zameri. Za se nevajato zmišjen je krivac Pust. On prezame si grehi čovečji, okaje jih va ognje i čovek more grešit ponaprvo do drugega leta.

PIPIĆ LIBURNIĆ OVOLETNI KRIVAC ZA SVE

Antonja je. Va seleh spod Učki zatulil je Antonjski rog. Oglasili su se i prvi zvončarski zvonci. Odzvonili su se čuli se do mora. Počelo je ludo maškarano vreme. Oživele su kunpanije maškar. Va Lovrane su legendarnu *Toronjeru* zamenili mladi va kunpanijah *In bambo veritas* i *Pešekani*. Užanca se nastavila po onoj staroj, ku j svojni i Viktor Car Emin zapisal: „Krepat, ma ne molat!“

Mladi, namorani va maškare počeli su se parićevat za toletni Pust još prej Božića. Lahko j bilo storit Pusta, a teško j bilo zibrat mu ime. Na kraje je kršćen kako Pipić Liburnić kemu su dodali i tabelicu na koj piše *Spajanje za plakanje*. Ki će na kraje, potle sega greha i smeha, plakat - ćemo videt kašneje.

Sada je prvo trebalo grešnega Pusta, storenega na sliku i priliku čovečju, sen pokazat.

Povorka je veselo krenula od hotela Excelsiora. Kad su prišli do centra mesta fermali su „pul marunića“ kade su ga zdignuli na pal skupa z bandjerun od maškar. Puhački orkestar ga je cel put kunpanjal z muzikun. Žejanski zvončari, osan krepkeh i lepeh mladić, i ovo su leto po užance prišli pomoć da pošne pusno vreme i otpre se peto, veselo i nemo, godišnje doba, ko j pozdravila Zvijezdana Klobučar Filčić, direktorica Turističke zajednice općine Lovran.

Puhački orkestar Lovran razveselil je publiku s pjesmun „Toronjera“. Načelnik Općine Lovran Bojan Simonič moral je predat kjući od grada novemu načelniku od maškar llanu Viskiću. Sad se zna ča j čigovo delo, a Pipić Liburnić se j to gledal mućec, obešen visoko znad seh. Ni mogal ni do žmuja kuhanega vina, ni do jene frituli, h njemu su odzdola prihajali samo dihi, smeh, šršur judi i glasi armunik keh su sopli SakraBOYski Duo.

MAŠKARE „ZAPLOVILE“ IVA GUCE

Okupjeni judi dozvala je svetloba s Kuće lovranskega guca va koj je na kate bila parićana izložba likovneh radi Linde Žiganto-Juraković. Izložba slik jedrenjaki i maškar prezentirana je pod imenon „Va guce plove maškare“. Žive, vesele i jake boji pokazale su vedru narav same slikarice, ka dela kot profesorica na Filozofskem

fakultete Sveučilišta Jurja Dobrile va Pule, a slikarstvom se bavi za dušu. Ovo njoj je lih jena od čuda izložbi na koj s pinelícen pokažuje svoj prirodni talenat. Ale za prit do izložbi i dobit onaj „tač“ kad oko ugleda prvu barku al prvu masku, pobrinul se j Mješoviti pjevački zbor „Joakim Rakovac“ z Poreča, kemu dobar smjer drži vrsna maestra Đeni Dekleva Radaković.

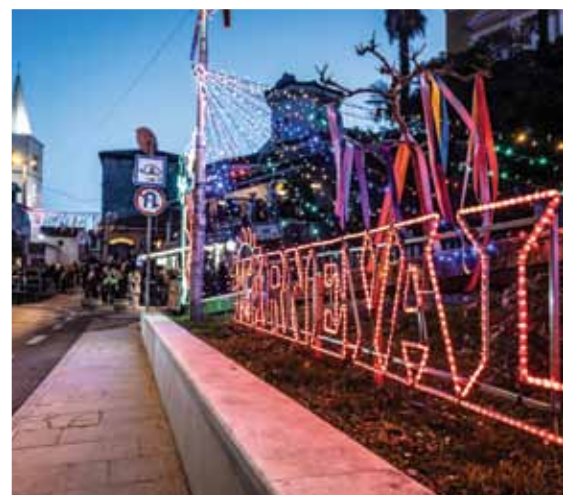
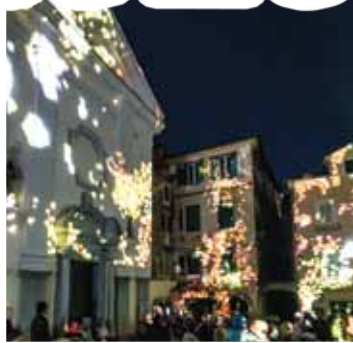
ŽIVIO PUST!

Tako je počelo vreme od maškar va Lovrane. Do kraja će bit još sega. Od Antonji do Pepelnice ovo je leto sedan dugih šetiman va keh ćemo si neš zgrešit. Neki te to storit va maškaraneh povorkah, neki mej zvončari, nabrat će se sega i sačesa. Bit će po škuren i onega: „Pusni špaši, Katarinski faši!“

Pusta te Lovranci zapalit na Pepelnicu 5. marča. Sada se moraju na kup stavit i zapisat se nemotarije i si grehi za keh te ga optužit i sporad keh će nebog Pust poč va dim. Do onda ni va Remetinec, nego mu je rezervirano mesto visoko gore „pul marunića“.

Malo pomalo kako je publika prihajala, tako je i othajala. Oni keh ni teplilo kuhano vino rivali su ruki va žepi, a Pusta je naručaj stisnula škura noć.

Naš **lepi** Lovran

LOVRANSKI LIST

Glasiilo Općine Lovran • Godina XX – izlazi povremeno

Izdavač: Općina Lovran, Ulica m.Tita 41, 51415 LOVRAN • **Za izdavača:** Bojan Simonić • **Naklada:** 1500 primjeraka, ISSN 1845-9609 • **Glavna urednica:** Silvana Stiglic

Uredivački savjet: Cvjetana Miletić (predsjednica), Silvana Milotić, Radovan Trinajstić, Elvira Jović Ban

Fotografije: David Kurti, Arhiva Općine Lovran, Arhiva Turističke zajednice općine Lovran

Dizajn i grafička priprema: Arial • **Tisak:** NOVAX - Saša Jeletić, Lara Miljak, 43. istarske divizije 1/8, Lovran, Tel: 051/292-266, www.novax.hr